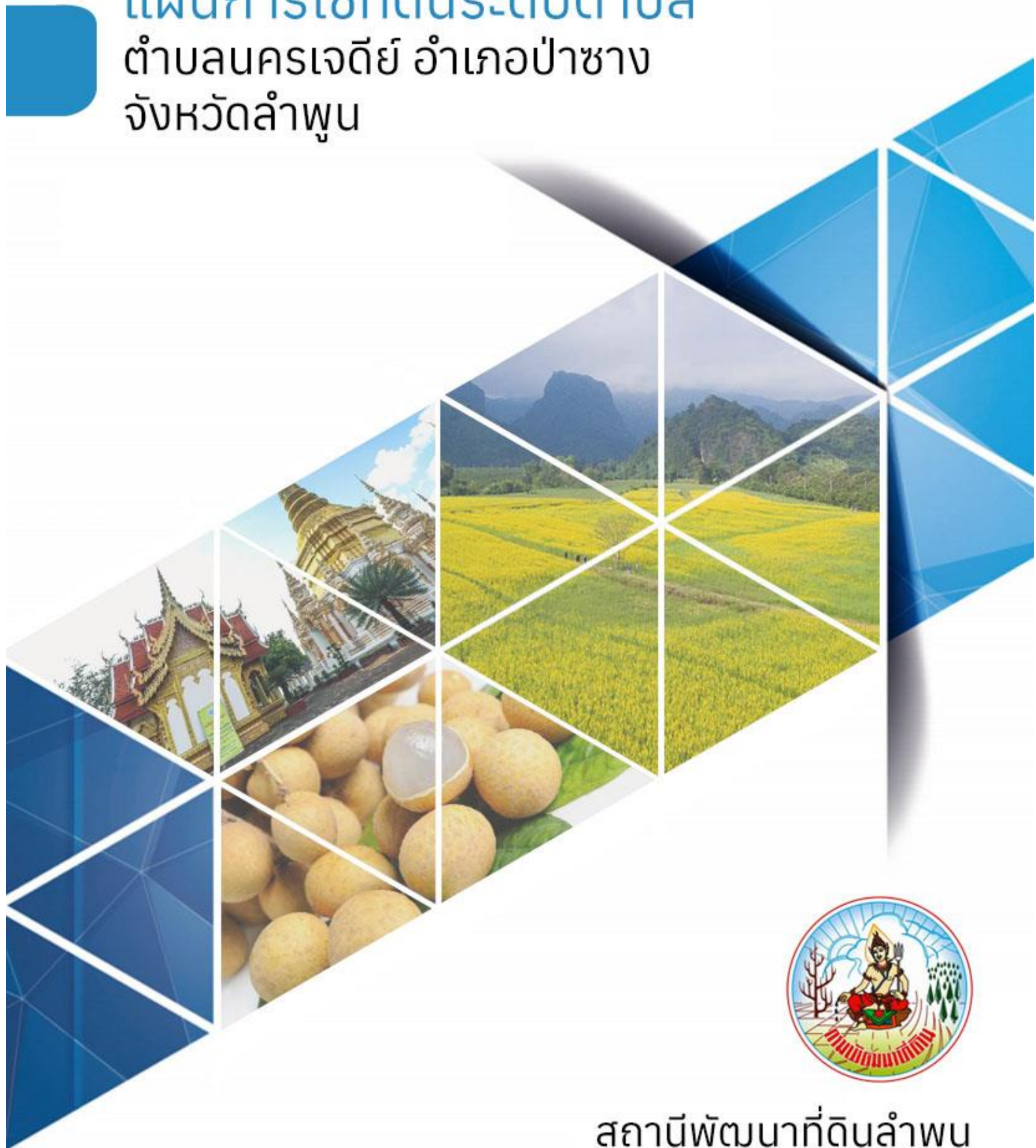
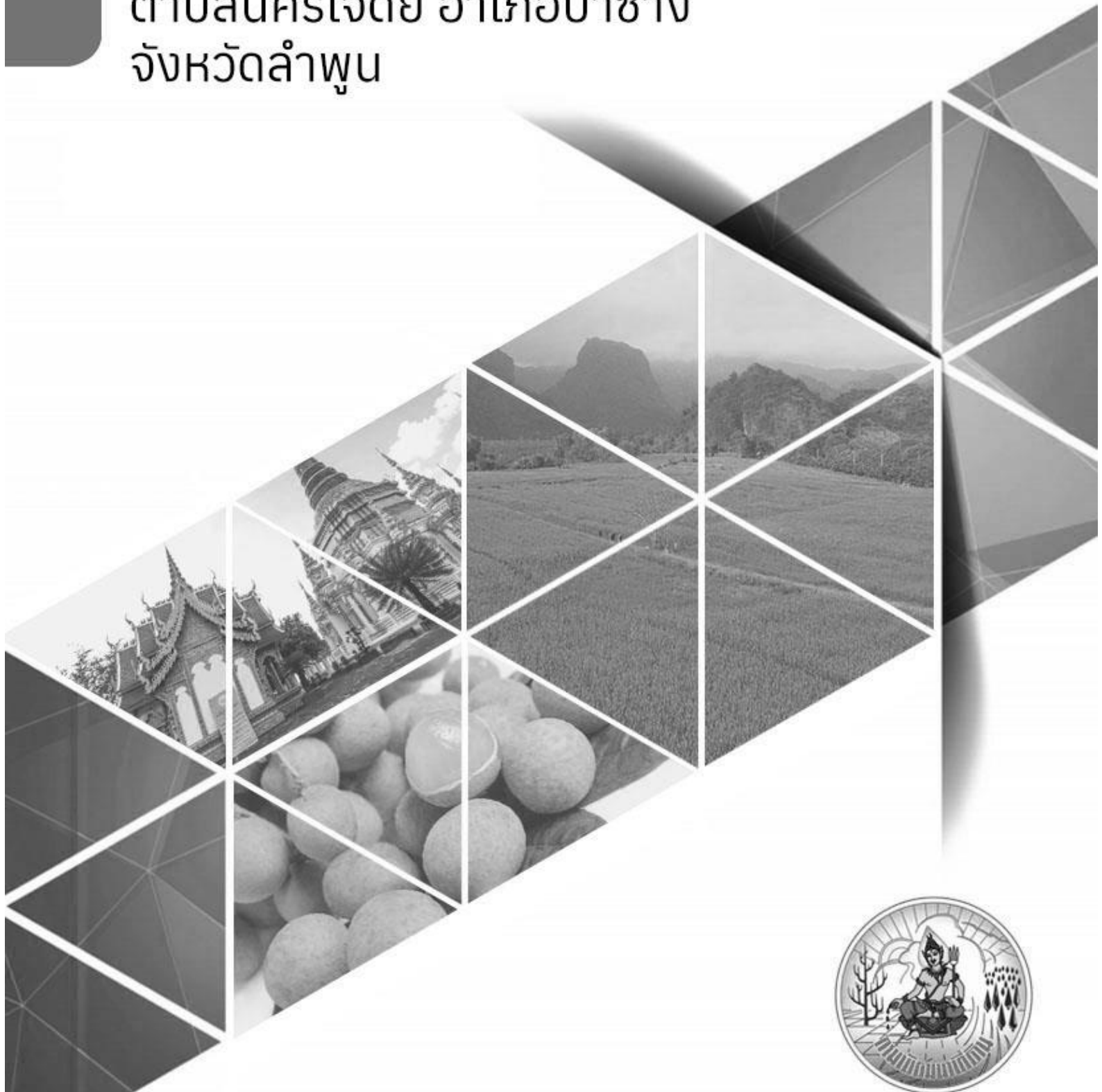

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะผู้จัดทำ

นายณรรศ สมจันทร์ สถาบันพัฒนาที่ดินลำพูน
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-2
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-7
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-11
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-16
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-7
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-6
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-17
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-18
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-5
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	2-9
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	2-13
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ปี 2562	2-16
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ปี 2564	2-17
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพพบน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	3-7
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	3-9
3-4 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	3-11
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	4-3
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	5-8
6-1 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	6-6
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ	7-6
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน แผน 5 ปี (พ.ศ. 2564-2568)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1	2-3
2-2	2-4
2-3	2-5
2-4	2-6
2-5	2-9
2-6	2-10
2-7	2-15
2-8	2-17
3-1	3-2
3-2	3-3
3-3	3-4
3-4	3-6
3-5	3-10
3-6	3-12
4-1	4-5
4-2	4-7
6-1	6-16
6-2	6-17

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณลีดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ลำไย GAP”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอป่าซาง มีเนื้อที่ 129.58 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 80,989 ไร่ (จากการคำนวณโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์) มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลท่าแม่ลอบ อำเภอแม่ทา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง และตำบลท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง ตำบลหนองยวง อำเภอเวียงหนองล่อง ตำบลเหล่ายาว ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง

ตำบลนครเจดีย์มีทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 106 สายทางลำพูน - ลี้ ตัดผ่านหมู่ที่ 9 , 13 , 7 , 3 ตำบลนครเจดีย์ และมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1184 สายทางแม่อาว - ดอนมูล แม่อาว - ทุ่งหัวช้าง ตัดผ่านหมู่ที่ 3 , 2 , 8 , 4 , 10 , 11 ตำบลนครเจดีย์ เส้นทางทั้งสองสายนี้ว่า เป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งต่างๆ เป็นทางลาดยางสามารถใช้ได้ทุกฤดูกาลระยะทาง จากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลนครเจดีย์ ถึงที่ว่าการอำเภอป่าซางตามถนนลำพูน - ลี้ ระยะทาง ประมาณ 16 กิโลเมตร

(สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, 2559)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	หมู่ที่	ชื่อบ้าน
1	ใหม่บวรกะยอม	8	บวรกอห้า
2	หนองสมณะ	9	สันห้างเสือ
3	แม่อาว	10	น้ำย่อย
4	ปางกอตัน	11	ผาเงิบ
5	โป่งรู	12	หนองสมณะใต้
6	ห้วยไฟ	13	หนองเจดีย์
7	นครเจดีย์		

(แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์, 2561-2565)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

แต่เดิมตำบลนครเจดีย์มีชื่อว่า หนองเจดีย์ มีหมู่บ้านหนองเจดีย์ หมู่ที่ 7 เป็นหมู่บ้านที่ตั้งศูนย์กลางของตำบลหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนชื่อจากบ้านหนองเจดีย์ เป็น “บ้านนครเจดีย์” และเปลี่ยนชื่อ ตำบลหนองเจดีย์ เป็น “ตำบลนครเจดีย์” ตำบลนครเจดีย์มีที่ตั้ง อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอป่าซาง ไปทางทิศใต้ประมาณ 16 กิโลเมตร มีถนนสายลำพูน – ลี้ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106) ผ่าน มีเขตการปกครองทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน อยู่ในโครงการพระราชดำริ ทั้งสิ้น จำนวน 13 หมู่บ้าน สืบเนื่องมาจาก เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2535 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร สภาพพื้นที่ บริเวณที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ แม่อาวน้อย ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้ทรงทอดพระเนตร เห็นสภาพป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกบุกรุกทำลายเป็นอย่างมาก ซึ่งจะยังผลกระทบต่อแหล่งน้ำ และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงรัก และห่วงใยในความเป็นอยู่และการทำมาหากิน ของพสกนิกรในบริเวณพื้นที่แห่งนี้ รวมทั้งราษฎรที่อยู่อาศัยโดยรอบ ซึ่งยังคงประสบกับปัญหาต่างๆ รวมทั้งผลกระทบอันเกิดจากการบุกรุกและทำลายทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว จึงได้ทรงมีพระราชดำริ ให้ดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 27 หมู่บ้าน 6 ตำบล ใน 3 อำเภอ ครอบคลุมพื้นที่ 127,555 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ทั้งตำบล ทำให้ปัจจุบัน พื้นที่ตำบลนครเจดีย์เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรโดยเฉพาะลำไย ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดลำพูน ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ได้รับการดูแลให้มีความสมบูรณ์ ประชาชนสามารถให้ประโยชน์จากผืนป่า ควบคู่กับการอนุรักษ์ดูแลรักษา ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ สืบไป ภายใต้คำขวัญตำบลนครเจดีย์ที่ว่า “ลำไยมากพันธุ์ดี วัฒนธรรมประเพณีสานรักษา เอราร่วมแม่วังล้านนงามตา งามล้ำค่านครเจดีย์” ในอดีตราษฎรในตำบลนครเจดีย์อพยพมาจากที่อื่น ซึ่งคนเหล่านี้มีถิ่นกำเนิดมาจากเมืองยอง รัฐฉาน ประเทศเมียนมา ภาษาพูดจึงเป็นภาษายอง นอกจากนั้นยังมีราษฎรอพยพมาจากที่ต่างๆ เพื่อแสวงหาพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนใหญ่อพยพมาเพื่อปลูกลำไย ทั้งนี้เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการปลูกลำไยเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันจึงมีภาษาที่ใช้ในพื้นที่กันอย่างแพร่หลาย เช่น ภาษายอง ภาษาเมือง(อู๋เมือง หรือ อู๋ลาว) ภาษากลาง(ภาษาไทย) เป็นต้น

(แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์, 2561-2565)

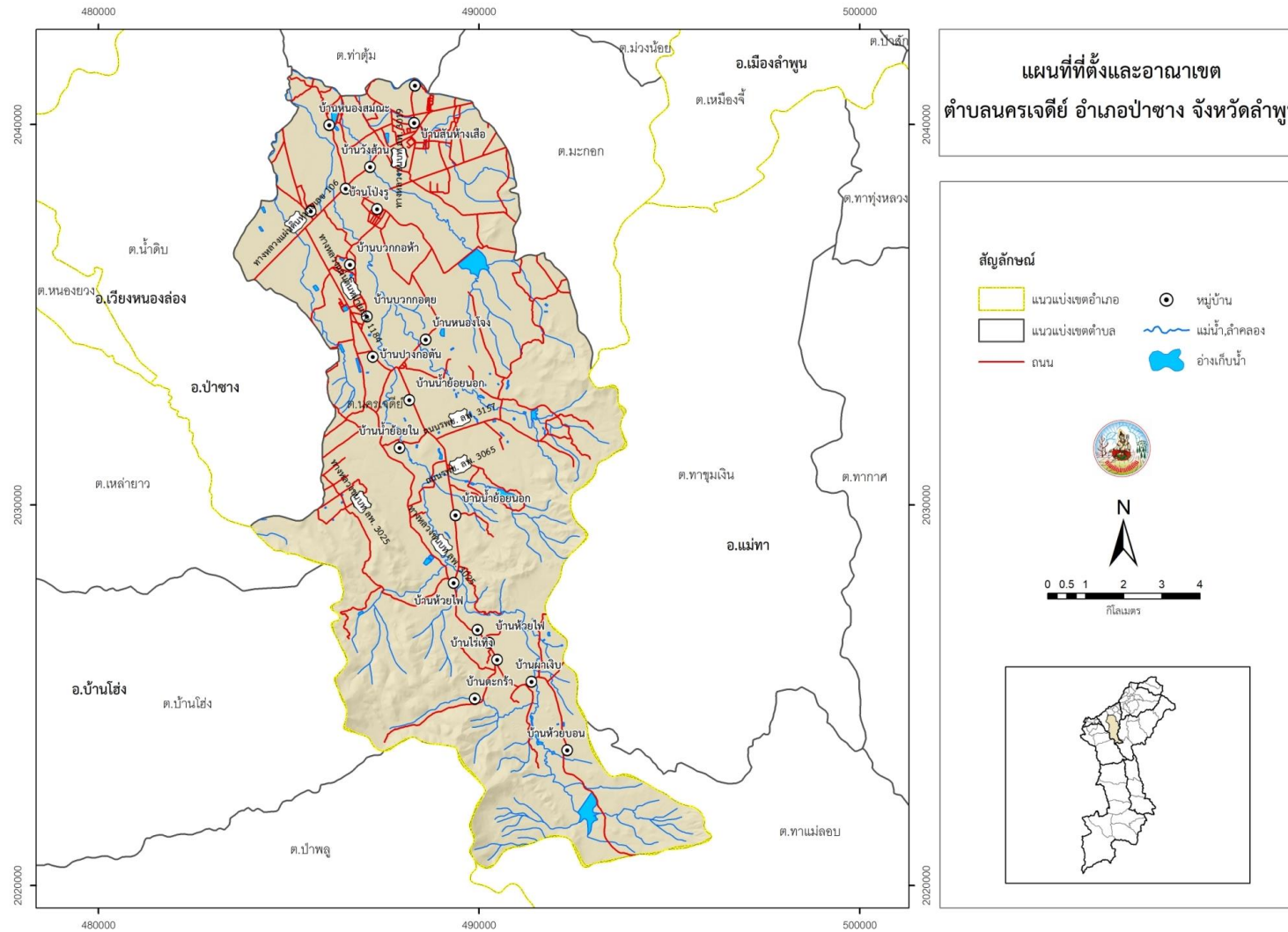
2.4 สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูนมีลักษณะทอดตัวยาวในแนวทิศเหนือใต้ ซึ่งมีลำห้วยแม่อาวน ไหลผ่านจากทางทิศใต้ซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงภูเขาสูง ไหลมาทางทิศเหนือของตำบล ซึ่งมีสภาพพื้นที่ราบลุ่มทางด้านทางทิศเหนือของตำบล ในส่วนพื้นที่ที่มีความลาดชันจนถึงภูเขาสูงทางใต้ของตำบลเป็นต้นกำเนิดของลำห้วยต่างๆ โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 32,076 ไร่ คิดเป็น 39.61 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ตำบล รองลงมาเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 20,757 ไร่ คิดเป็น 25.63 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ตำบล มีความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 430-980 เมตร

(รูปที่ 2-1 ถึงรูปที่ 2-4)

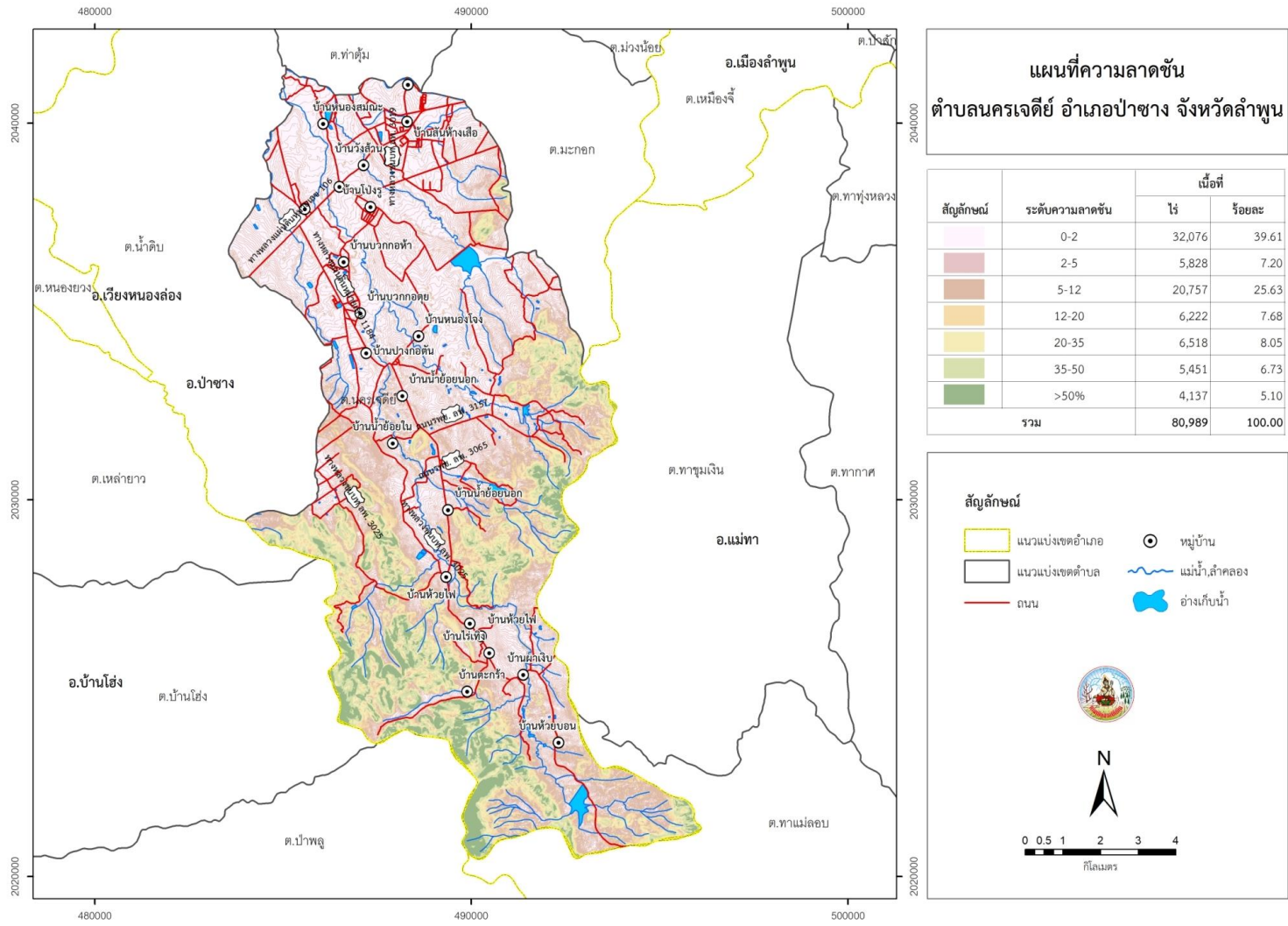
แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

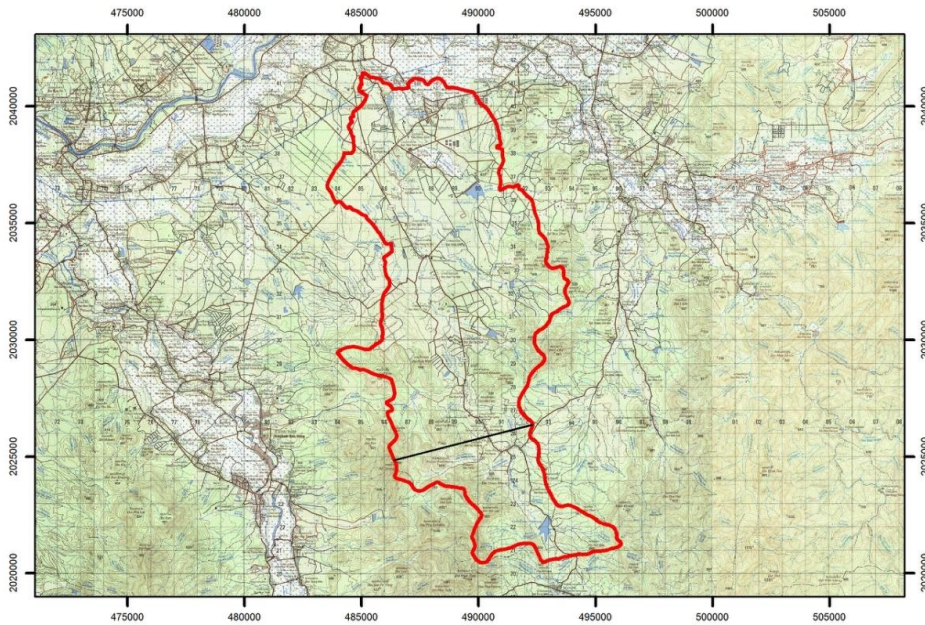
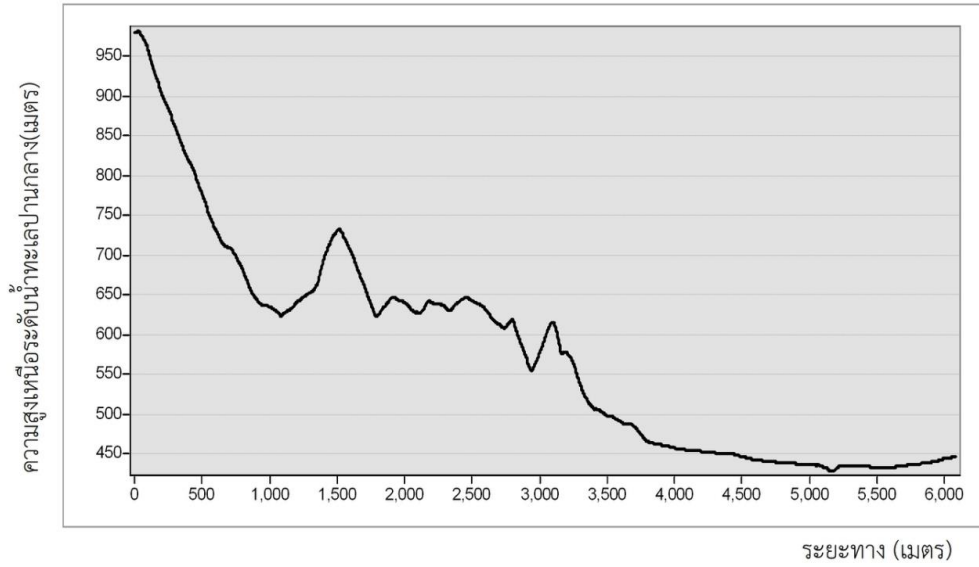

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

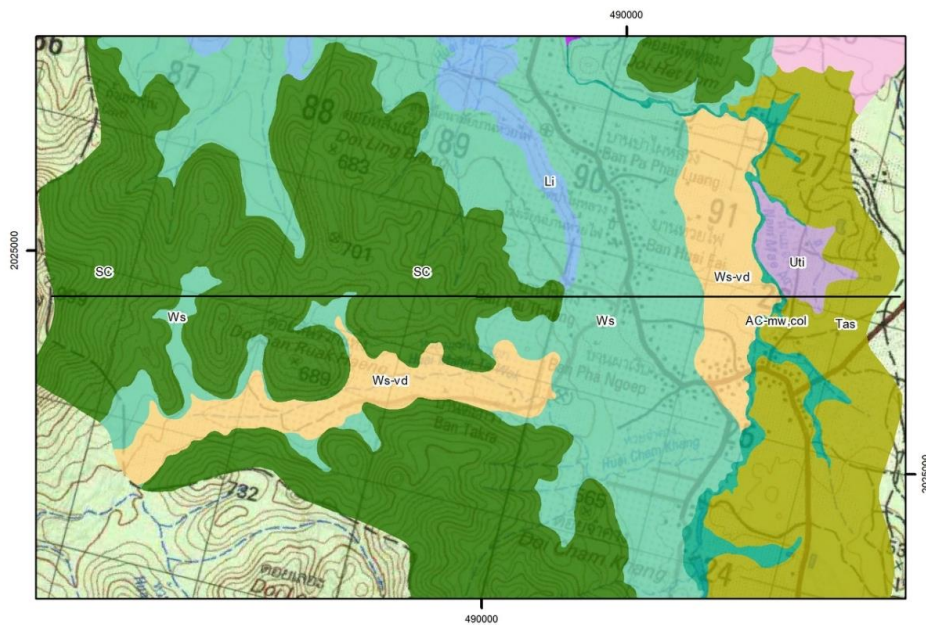
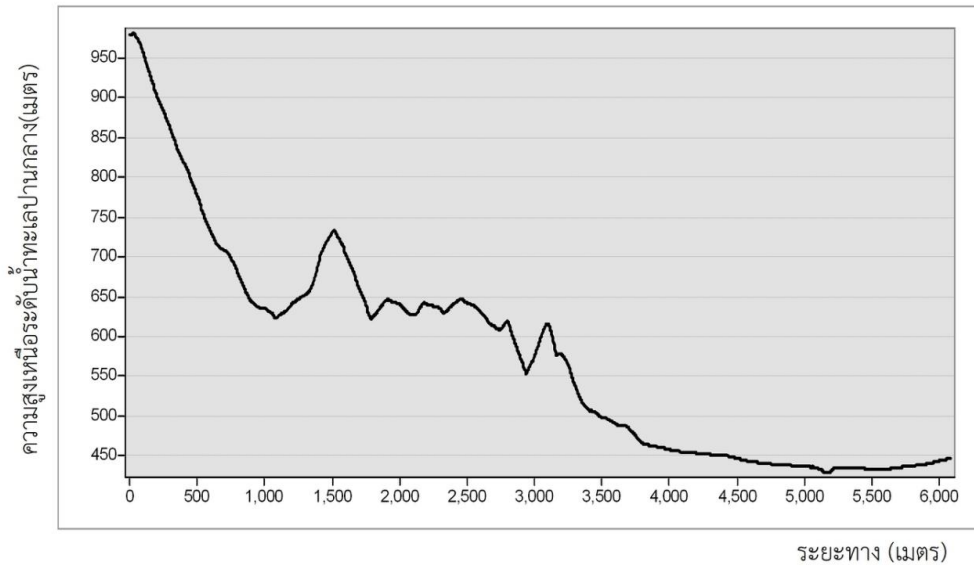
รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สภาพภูมิประเทศ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 2-4 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดลำพูน มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ช่วงปี พ.ศ. 2532 -2561) ของสถานีตรวจวัดอากาศจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 2-1) พบว่าตำบลนครเจดีย์ ได้รับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว (ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์) ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเล และมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดลำพูน พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปี 27.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี 33.2 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน คือ 37.9 องศาเซลเซียส และพบอุณหภูมิต่ำสุดในเฉลี่ยตลอดปี 21.0 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม คือ 14.7 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี 1,052.1 มิลลิเมตร โดยในเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 205.6 มิลลิเมตร และเดือนกุมภาพันธ์ มีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด คือ 5.1 มิลลิเมตร

ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์ตลอดปี 72 เปอร์เซ็นต์ สูงสุดในเดือนกันยายน เท่ากับ 83 เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนมีนาคม เท่ากับ 55 เปอร์เซ็นต์

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศลำพูน ได้ทำการวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8 โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช ของตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน รวมถึงข้อมูลเขตชลประทานสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เนื่องจากดินยังคงมีความชื้นหลงเหลืออยู่ พอเพียงพอสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้น หลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

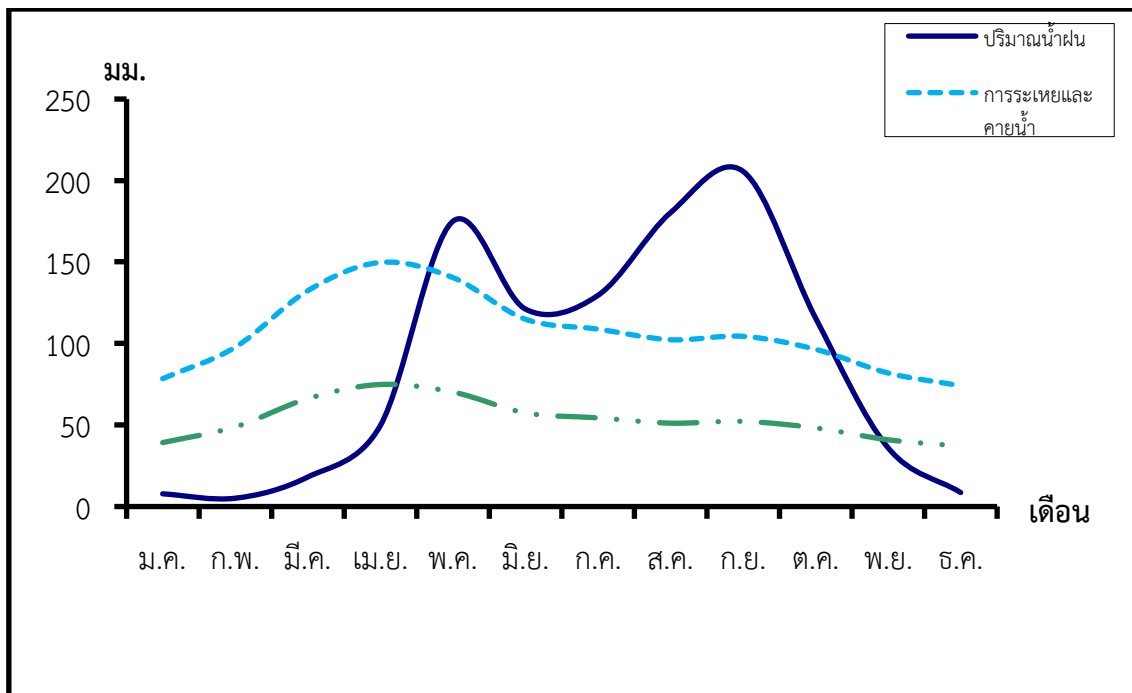
2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก แบ่งเป็นช่วงขาดน้ำ มีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนของทุกปี ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้ซึ่งพื้นที่เกษตรกรรมของตำบลนครเจดีย์ ส่วนมากอยู่ในพื้นที่เขตชลประทาน ช่วงน้ำมากเกินพออยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากบริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อาจเกิดน้ำท่วมซึ่งส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-5 ถึง รูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ปี 2532-2561

Month	Mean Temp C	Min Temp C	Max Temp C	Humidity %	Wind km/day	Sun hours	Rad MJ/m ² /day	ETo mm/day	Rain mm	Eff rain mm
January	22	14.7	30.8	70	25	5.9	14.5	2.53	7.8	7.7
February	24.4	16	33.9	60	40	8	18.8	3.49	5.1	5.1
March	27.8	19.8	36.6	55	54	7.6	20.1	4.27	18.1	17.6
April	30.1	23.4	37.9	58	69	7.6	21.1	4.99	49.6	45.7
May	28.8	24.2	35.2	72	64	6.4	19.5	4.53	174.9	126
June	28.4	24.5	33.7	75	74	4.1	15.9	3.83	121.1	97.6
July	27.9	24.2	33	77	69	3.3	14.7	3.51	129.5	102.7
August	27.4	23.9	32.6	80	50	3.2	14.4	3.3	180.2	128.2
September	27	23.6	32.4	83	30	4.8	16.1	3.48	205.6	138
October	26.2	22.4	31.8	83	20	4.9	14.9	3.11	115.6	94.2
November	24.3	19.3	31	79	20	5.3	14	2.73	36	33.9
December	22	15.9	29.6	75	20	5.5	13.5	2.39	8.6	8.5
Total									1052.1	805.1
Average		21	33.2	72	45	5.5	16.5	3.51		

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

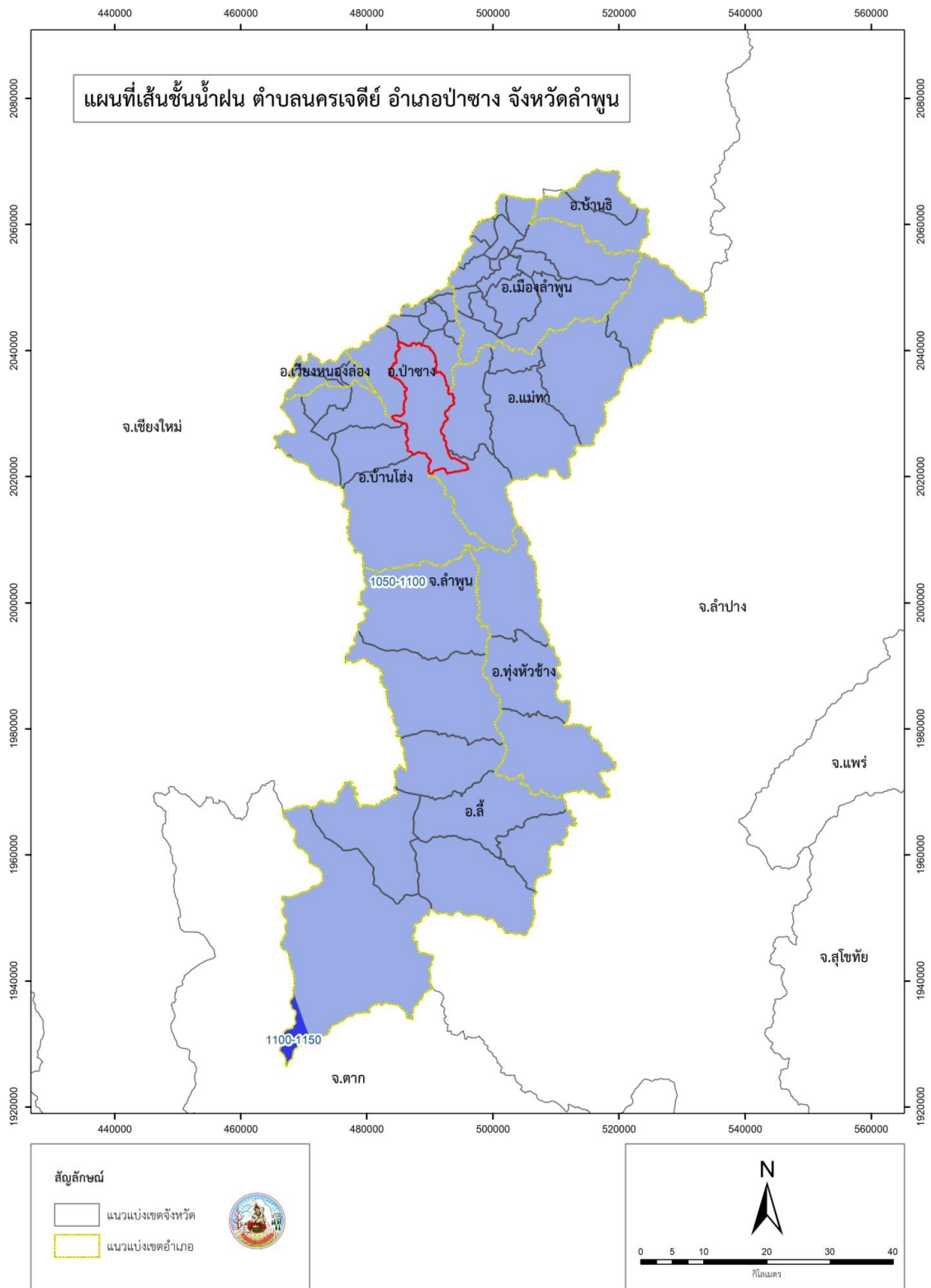
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

รูปที่ 2-5 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2532-2561

หมายเหตุ : จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 2-6 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดลำพูน

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,606 ไร่ หรือร้อยละ 4.45 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 38,281 ไร่ หรือร้อยละ 47.27 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 นาไร่ มีเนื้อที่ 162 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของพื้นที่ตำบล
- 2.2 นาข้าว มีเนื้อที่ 66 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล
- 2.3 ไร่ร้าง มีเนื้อที่ 1,172 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของพื้นที่ตำบล
- 2.4 ข้าวโพด มีเนื้อที่ 1,972 ไร่ หรือร้อยละ 2.43 ของพื้นที่ตำบล
- 2.5 มันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 1,123 ไร่ หรือร้อยละ 1.39 ของพื้นที่ตำบล
- 2.6 มะเขือเทศ มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล
- 2.7 พริก มีเนื้อที่ 77 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล
- 2.8 ไม้ยืนต้นผสม มีเนื้อที่ 329 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของพื้นที่ตำบล
- 2.9 ยางพารา มีเนื้อที่ 396 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของพื้นที่ตำบล
- 2.10 ปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 485 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของพื้นที่ตำบล
- 2.11 ยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 342 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ตำบล
- 2.12 สัก มีเนื้อที่ 358 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล
- 2.13 กระถิน มีเนื้อที่ 14 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล
- 2.14 ไม้ปลูกเพื่อการค้า มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล
- 2.15 ตะกั่ว มีเนื้อที่ 30 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ตำบล
- 2.16 ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม มีเนื้อที่ 65 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล
- 2.17 ไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ตำบล
- 2.18 ส้ม มีเนื้อที่ 142 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล
- 2.19 มะพร้าว มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล
- 2.20 มะม่วง มีเนื้อที่ 8,009 ไร่ หรือร้อยละ 9.89 ของพื้นที่ตำบล
- 2.21 พุทรา มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล
- 2.22 กล้าย มีเนื้อที่ 33 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของพื้นที่ตำบล
- 2.23 มะขาม มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล
- 2.24 ลำไย มีเนื้อที่ 19,992 ไร่ หรือร้อยละ 24.68 ของพื้นที่ตำบล
- 2.25 ฝรั่ง มีเนื้อที่ 187 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของพื้นที่ตำบล
- 2.26 มะละกอ มีเนื้อที่ 149 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล

- 2.27 มะนาว มีเนื้อที่ 167 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.28 พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม มีเนื้อที่ 85 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.29 พืชผัก มีเนื้อที่ 1,601 ไร่ หรือร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.30 ไม้ดอกไม้ประดับ มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.31 โรงเรือนร้าง มีเนื้อที่ 7 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.32 ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 462 ไร่ หรือร้อยละ 0.57 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.33 โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.34 โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก มีเนื้อที่ 423 ไร่ หรือร้อยละ 0.52 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.35 โรงเรือนเลี้ยงสุกร มีเนื้อที่ 132 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของพื้นที่ตำบล
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 31,663 ไร่ หรือร้อยละ 39.09 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู เนื้อที่ 586 ไร่ และป่าผลัดใบสมบูรณ์ เนื้อที่ 31,077 ไร่
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 993 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 6,446 ไร่ หรือร้อยละ 7.96 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง บ่อดิน พื้นที่ถม (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-7)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A100	นาร้าง	162	0.20
A101	นาข้าว	66	0.08
A200	ไร่ร้าง	1,172	1.45
A202	ข้าวโพด	1,972	2.43
A204	มันสำปะหลัง	1,123	1.39
A224	มะเขือเทศ	23	0.03
A229	พริก	77	0.10
A301	ไม้ยืนต้นผสม	329	0.41
A302	ยางพารา	396	0.49
A303	ปาล์มน้ำมัน	485	0.60
A304	ยูคาลิปตัส	342	0.42
A305	สัก	358	0.44
A308	กระถิน	14	0.02
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	27	0.03
A323	ตะกั่ว	30	0.04
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	65	0.08
A401	ไม้ผลผสม	167	0.21
A402	ส้ม	142	0.18
A405	มะพร้าว	15	0.02
A407	มะม่วง	8,009	9.89
A409	พุทรา	16	0.02
A411	กล้วย	33	0.04
A412	มะขาม	12	0.01
A413	ลำไย	19,992	24.68
A414	ฝรั่ง	187	0.23
A415	มะละกอ	149	0.18
A422	มะนาว	167	0.21
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	85	0.10
A502	พืชผัก	1,601	1.98
A503	ไม้ดอกไม้ประดับ	21	0.03
A700	โรงเรือนร้าง	7	0.01

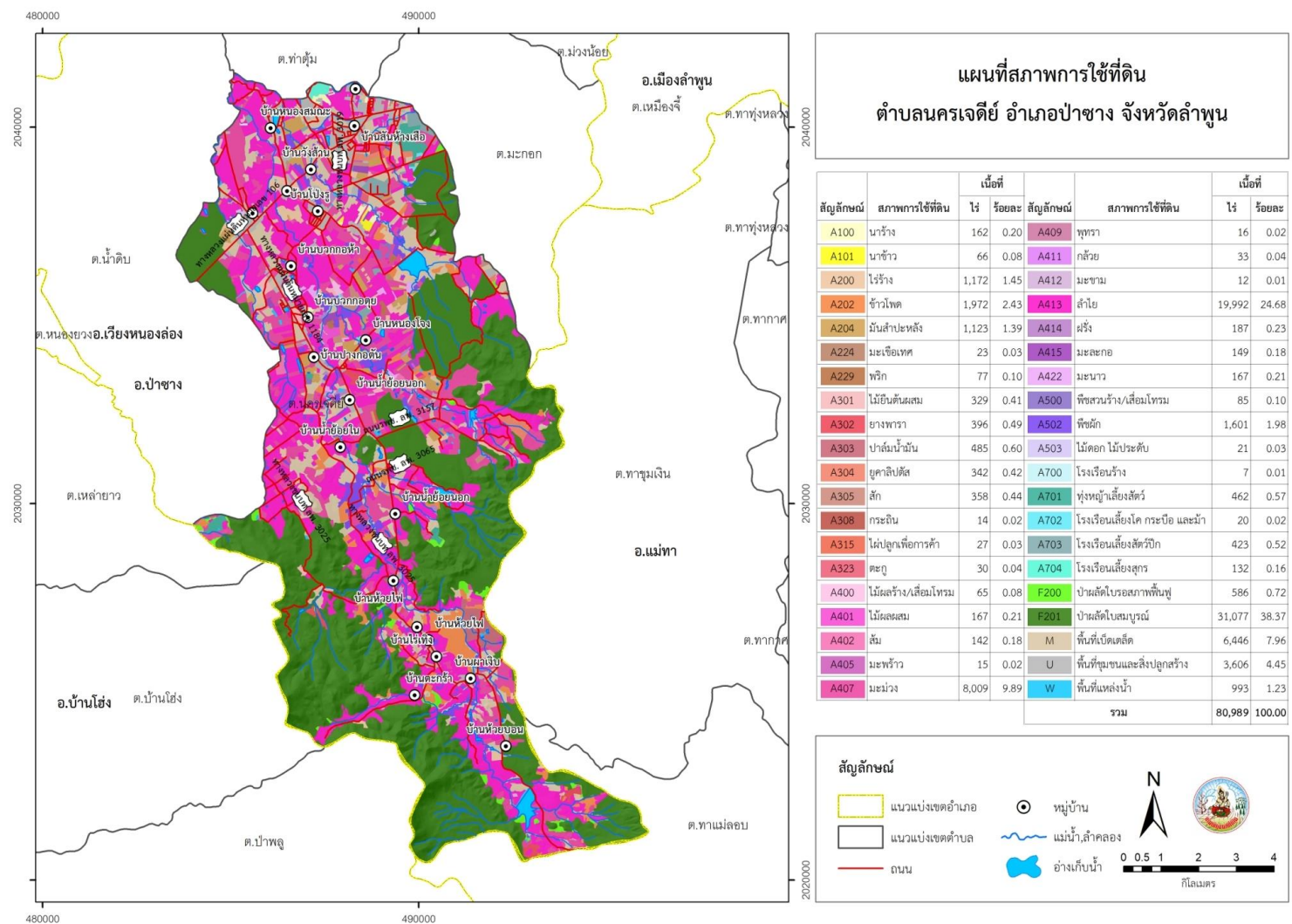
แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	462	0.57
A702	โรงเรียนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	20	0.02
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	423	0.52
A704	โรงเรียนเลี้ยงสุกร	132	0.16
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	586	0.72
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	31,077	38.37
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	6,446	7.96
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,606	4.45
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	993	1.23
รวม		80,989	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 2-7 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2562 พบว่า มีประชากรรวมทั้งสิ้น 8,806 คน เป็นชาย 4,387 คน หญิง 4,419 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,977 ครัวเรือน

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ปี 2562

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
0	ทะเบียนบ้านกลาง		2	226	218	444
1	บ้านใหม่บัวกศยอม	นายณรงค์ ภูดอนตอง	315	326	352	678
2	บ้านหนองสมณะ	นายการุญ แก้วเซ็ง	323	359	366	725
3	บ้านแม่อาว	นายพิภพ ศตพัฒน์สกุล	405	442	461	903
4	บ้านปางกอตัน	นางสาวกนกพร พงศ์ตา	367	313	333	646
5	บ้านโป่งรุ	นายวันชัย วงศ์ขัติ	369	472	457	929
6	บ้านห้วยไฟ	นายจิริกิตต์ ตี๋บกวาง	313	365	345	710
7	บ้านนครเจดีย์	นายณรงค์เดช วงศยา	416	324	336	660
8	บ้านบวกกอห้า	นายองอาจ วิญญาป่า	339	366	354	720
9	บ้านสันห้างเสื่อ	นายประสิทธิ์ ศรีธิวงค์	226	279	280	559
10	บ้านน้ำย้อย	นายนิรุช พุทธิปัญญา	335	271	281	552
11	บ้านผาเจิบ	นายประพัฒน์ ชายน้อย	200	228	218	446
12	บ้านหนองสมณะใต้	นางสาวนิชกานต์ ชานนอก	136	172	182	354
13	บ้านหนองเจดีย์	นายประเสริฐ มุลชีพ	231	244	236	480
รวม			3,977	4,387	4,419	8,806

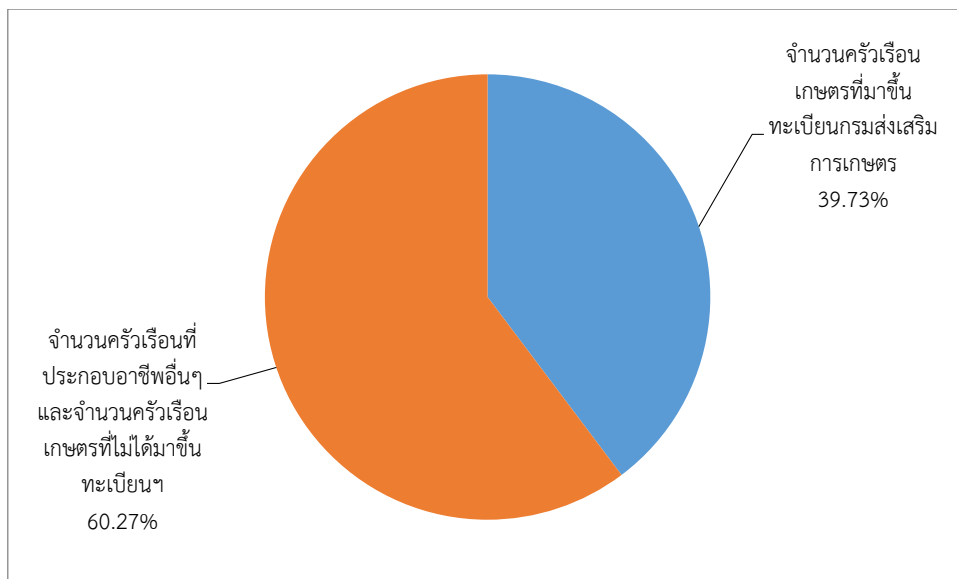
ที่มา : กรมการปกครอง (2562)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ปี 2564

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,977	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,580	39.73
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	2,397	60.27

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2562)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-8 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

2) สภาพทั่วไป

ตำบลนครเจดีย์เดิมมีชื่อว่า หนองเจดีย์ มีหมู่บ้านหนองเจดีย์ หมู่ที่ 7 เป็นหมู่บ้านที่ตั้งศูนย์กลางของตำบลหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนชื่อจากบ้านหนองเจดีย์ เป็น “บ้านนครเจดีย์” และเปลี่ยนชื่อ ตำบลหนองเจดีย์ เป็น “ตำบลนครเจดีย์” ตำบลนครเจดีย์มีที่ตั้ง อยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอป่าซาง ไปทางทิศใต้ประมาณ 16 กิโลเมตร มีถนนสายลำพูน - ลี้ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106) ผ่าน ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 106 สายทางลำพูน - ลี้ ตัดผ่านหมู่ที่ 9 , 13 , 7 , 3 ตำบลนครเจดีย์ และมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1184 สายทางแม่ลาว - ดอนมูล แม่ลาว - พงษ์หัวช้าง ตัดผ่านหมู่ที่ 3 , 2 , 8 , 4 , 10 , 11 ตำบลนครเจดีย์ เส้นทางทั้งสองสายนับว่า เป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งต่างๆ เป็นทางลาดยางสามารถใช้ได้ทุกฤดูกาลระยะทางมีเขตการปกครองทั้งสิ้น 13 หมู่บ้าน

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ลำห้วยแม่ลาวใหญ่ ลำห้วยแม่ลาวน้อย ลำห้วยไฟ ลำห้วยแดง ลำห้วยแม่วังसान ลำห้วยหมาหมี และลำห้วยผาพลั่ว เน้นการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร เป็นหลัก

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น พื้นที่ตำบลนครเจดีย์ทั้งหมดนั้นอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ลาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการสร้างอ่างเก็บน้ำและฝายทดน้ำขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรใน เขตพื้นที่จัดสรร ส.ป.ก. และบริเวณใกล้เคียงให้มีน้ำใช้เพาะปลูก ใช้อุปโภคบริโภคได้ตลอดปี อนุรักษ์ และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ลาว ให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์ขึ้น มีการสร้าง อ่างเก็บน้ำฝาย สถานีสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้า เนื้อที่รับประโยชน์ 9,560 ไร่ หรือร้อยละ 11.81 ของตำบลนครเจดีย์ สระน้ำ บ่อบาดาล บ่อน้ำตื้น เน้นใช้ประโยชน์ด้านการอุปโภคและบริโภคเป็นหลัก

อ่างเก็บน้ำแม่ลาวใหญ่ตอนบน ตั้งอยู่ที่หมู่ 11 บ้านผาเจิบ ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 493200 N 2021800 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ความจุ 1.240 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ 2,000 ไร่

อ่างเก็บน้ำแม่วังसान ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 บ้านโป่งรู ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47 E 490000 N 2036400 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กความจุ 3.025 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ 2,000 ไร่

อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 10 บ้านน้ำย้อย ตำบลนครเจดีย์พิกัด 47Q E 490800 N 2030000 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กความจุ 0.424 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ 700 ไร่

อ่างเก็บน้ำห้วยแดง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 6 บ้านห้วยไฟ ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 487300 N 2026900 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กความจุ 0.158 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ได้รับ ประโยชน์ 200 ไร่

อ่างเก็บน้ำแม่ลาวน้อย ตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 บ้านน้ำย้อย ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 491700 N 2032100 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กความจุ 0.150 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ ได้รับประโยชน์ 1,000 ไร่

อ่างเก็บน้ำห้วยลากไม้ตอนบน ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 บ้านปางกองตัน ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 486100 N 2033600 เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กความจุ 0.400 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ได้รับประโยชน์ 600 ไร่

ฝายทดน้ำแม่ลาวใหญ่พร้อมระบบ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๖ บ้านห้วยไฟ ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 490552 N 2027112 เป็นฝายขนาดเล็ก

ฝ่ายท่อน้ำน้ำย่อยพร้อมระบบผันน้ำ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 10 บ้านน้ำย่อย ตำบลนครเจดีย์ พิกัด 47Q E 488366 N 2031101 เป็นฝ่ายขนาดเล็ก พื้นที่ได้รับประโยชน์ 2,000 ไร่

ที่มา : โครงการชลประทานลำพูน

4) สถาบันการศึกษา ตำบลนครเจดีย์ มีสถานศึกษาทั้งหมด 10 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

-โรงเรียน (ราชการประถม-มัธยม) จำนวน 8 แห่ง

-โรงเรียน (เอกชน) จำนวน 1 แห่ง

-วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 1 แห่ง

-ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนครเจดีย์ 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 8 บ้านบวกกอห้า

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ ด้านระบบสาธารณสุขตำบลนครเจดีย์มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน ระบบประปามีทั่วถึงทุกหมู่บ้าน มีถนนติดต่อกับอำเภอได้ทุกหมู่บ้าน

5.1 เส้นทางหลัก มีทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 106 สายทางลำพูน - ลี้ ตัดผ่านหมู่ที่ 9 , 13 , 7 , 3 ตำบลนครเจดีย์ และมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1184 สายทางแม่่อว - ดอนมูล แม่่อว - พุงหัวช้าง ตัดผ่านหมู่ที่ 3 , 2 , 8 , 4 , 10 , 11 ตำบลนครเจดีย์ เส้นทางทั้งสองสายนับว่า เป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งต่างๆ เป็นทางลาดยางสามารถใช้ได้ทุกฤดูกาลระยะทางจาก ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลนครเจดีย์ ถึงที่ว่าการอำเภอป่าซางตามถนนลำพูน - ลี้ ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร

5.2 เส้นทางรอง ได้แก่ถนนที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านต่างๆ มีทั้งถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต เสริมไม้ไผ่และลูกรัง ซึ่งสามารถใช้สัญจรติดต่อกันได้ทุกฤดูกาล สามารถเชื่อมถึงกันได้ทุกหมู่บ้าน

5.3 ศูนย์การศึกษาเรียนรู้ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 บ้านแม่่อว

5.4 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคป่าซาง (สาขาย่อยตำบลนครเจดีย์) จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 บ้านนครเจดีย์

5.5 ทำการไปรษณีย์โทรเลขป่าซาง (สาขาย่อยตำบลนครเจดีย์) จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 บ้านใหม่บวกคยอม

5.6 สำนักงานโครงการพระราชดำริลุ่มน้ำแม่่อว จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 10 บ้านน้ำย่อย

5.7 หน่วยประสานงานป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 บ้านแม่่อว

5.8 ด้านการบรรเทาสาธารณภัย ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ มีรถบรรทุก น้ำเอนกประสงค์ จำนวน 2 คัน รถกู้ชีพกู้ภัย จำนวน 1 คัน และรถ 1669 จำนวน 1 คัน เพื่อให้บริการ ประชาชนในพื้นที่ในด้านการบรรเทาสาธารณภัย พร้อมทั้งมีการจัดเจ้าหน้าที่อยู่เวรยามตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ และพื้นที่ใกล้เคียง ในกรณีเกิดภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ฯลฯ โดยมีหมายเลขติดต่อโดยตรง นอกเหนือจาก 1669 แล้วสามารถแจ้งเหตุได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 093-1366075 นอกจากนี้ในพื้นที่ แต่ละ

หมู่บ้านยังมีอำสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่คอยทำงาน ประสานงานให้ความร่วมมือ กับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ ตลอด 24 ชั่วโมง (แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565 องค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์)

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่เทศบาลตำบลนครเจดีย์ มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น

- อนุสาวรีย์ครูบาศรีนิวล ตั้งอยู่ หมู่ที่ 13 บ้านหนองเจดีย์
- อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 10 บ้านน้ำย้อย
- อ่างเก็บน้ำแม่อาวใหญ่ตอนบน ตั้งอยู่ หมู่ที่ 11 บ้านผาเจิบ
- ถ้ำเอราวัณ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 บ้านห้วยไฟ
- อ่างเก็บน้ำหนองสมณะ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 บ้านหนองสมณะ
- อ่างเก็บน้ำแม่วังसान ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 บ้านโป่งรู

7) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอдинอาสาในตำบลนครเจดีย์มีจำนวน 14 ราย คือ

1. นายณรงค์	แก้วแสง	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านใหม่บวกคะยอม
2. นายสุชาติ	กันชาติ	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านหนองสมณะ
3. นายสุนทร	อุ๋นอินดีะ	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านแม่อาว
4. นายพรชัย	แก้วเหล็ก	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านปางกอดัน
5. นายณยศพนต์	ฝั้นพรมธนชิต	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านโป่งรู
6. นายไกร	บังคมเนตร	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านห้วยไฟ
7. นางพัชรา	คำตา	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านนครเจดีย์
8. นายสุรสิทธิ์	ยศน้อย	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านบวกกอห้า
9. นายสมพงษ์	เศรษฐเมื่อง	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านสันห้างเสื่อ
10. นางปราณี	เรือนมะกอก	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านน้ำย้อย
11. นายบุญรัตน์	ปาประศักดิ์	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านผาเจิบ
12. นายสงบ	อุปรัตน์	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านหนองสมณะใต้
13. นายณรงค์	อนันชัย	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านหนองเจดีย์
14. นายการุญ	แก้วแข็ง	หมอдинอาสาประจำจังหวัดลำพูน(ตำบลนครเจดีย์)
- (กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติ จังหวัดลำพูน ปี 2547 พบว่า ประชากรในตำบลมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 12.25 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

พื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบล ยกเว้นหมู่ที่ 1 อยู่ในโครงการพระราชดำริ ซึ่งใช้ทำการเกษตรเป็นส่วนมาก จากข้อมูลสำนักงานเกษตรอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า ประชากรในตำบลประกอบอาชีพหลัก คือ การเกษตรกรรมประมาณร้อยละ 86.00 ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนอาชีพ รอง คือ การรับจ้าง พืชที่เกษตรกรปลูก ได้แก่ ลำไย ข้าว หอมแดง

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลนครเจดีย์ เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำสวน การทำนา และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม การผลิตพืช พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ลำไย หอมแดง และข้าว ซึ่งเป็น การผลิตเพื่อจำหน่าย ยกเว้น ข้าวที่ปลูกไว้เพื่อบริโภค หากเหลือจึงจำหน่าย ลำไย เกษตรกรนิยมปลูก พันธุ์อีตอ ผลผลิตเฉลี่ย 2,500-2,700 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 5,770.00 บาทต่อไร่ หอมแดง เกษตรกรปลูกพันธุ์ศรีสะเกษ โดยปลูกในช่วงฤดูฝนแซมระหว่างแถวลำไยที่ยังมีขนาดเล็กอยู่ ผลผลิตเฉลี่ย 4,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 18,045.00 บาทต่อไร่ ข้าวนาปี เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ กข.6 ขาวดอกมะลิ 105 ผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,200.00 บาทต่อไร่

การผลิตสัตว์ สัตว์ที่นิยมเลี้ยงในตำบลนครเจดีย์ คือ ไก่ จะเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติ เพื่อบริโภคในครัวเรือนและขายเป็นรายได้เสริม มีการเลี้ยงในระบบฟาร์มบ้างเล็กน้อย ส่วนสัตว์อื่น ๆ เช่น โค กระบือ สุกร มีเลี้ยงเป็นบางครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงปลาในบ่อเลี้ยงปลา เพื่อเป็น อาชีพเสริม และทำฟาร์มเลี้ยงกบอีกด้วยแต่ในปัจจุบันหลังจากการเกิดโรคไขหวัดนกในตำบลนครเจดีย์ ทำให้เกษตรกรต้องทำลายไก่และสัตว์ปีกทุกชนิดทิ้งในรัศมี 5 กิโลเมตร ดังนั้นในขณะนี้จึงไม่มี ข้อมูลการเลี้ยงและปริมาณการเลี้ยงสัตว์ปีกในตำบลนครเจดีย์

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลนครเจดีย์ มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 10 แห่งในพื้นที่ เป็นแหล่งอาชีพด้านแรงงานให้กับประชากรในพื้นที่

9.2) ด้านแรงงาน

แรงงานในครัวเรือน แรงงานเกษตรเฉลี่ย 3.46 คนต่อครัวเรือน

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

ทรัพยากรน้ำ ตำบลนครเจดีย์ มีดังนี้

- ลำห้วย จำนวน 7 แห่ง คือ ลำห้วยแม่อาวใหญ่ ลำห้วยแม่อาวน้อย ลำห้วยไฟ ลำห้วยแดง ลำห้วยแม่วังसान ลำห้วยหมาหมี และลำห้วยผาพลั่ว

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน 6 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำแม่อาวใหญ่ตอนบน อ่างเก็บน้ำแม่วังसान อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง อ่างเก็บน้ำห้วยแดง อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย และอ่างเก็บน้ำห้วยลากไม้ตอนบน

- ฝาย จำนวน 2 แห่ง คือ ฝายทดน้ำแม่อาวใหญ่พร้อมระบบ และฝายทดน้ำน้ำย่อยพร้อมระบบผันน้ำ

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

รายได้และรายจ่าย จากข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน ปี 2547 พบว่า ระดับรายได้เฉลี่ยต่อปีของ ครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 30,000,00-49,999.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือร้อยละ

29.38 ของครัวเรือน ทั้งหมด รองลงมา อยู่ระหว่าง 20,000.00-29,999.00 และ 50,000.00-99,999.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือร้อยละ 20.43 และ 17.53 ตามลำดับ โดยรายได้หลักมาจากภาคเกษตรกรรม เช่น ลำไย หอมแดง ปศุสัตว์ เป็นต้น รายได้นอกภาคเกษตรมาจากการรับจ้าง ค่าขายสำหรับระดับรายจ่ายเฉลี่ยต่อ ครัวเรือนต่อเดือน จะอยู่ระหว่าง 6,000.00-7,999.00 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน หรือร้อยละ 27.34 ของ ครัวเรือนทั้งหมด รองลงมา มีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 4,000.00-5,999.00 และ 8,000.00-9,999.00 บาทต่อ ครัวเรือนต่อเดือน หรือร้อยละ 26.39 และ 21.18 ตามลำดับ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าแม่อาว (หมายเลข 2)

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 แลรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าแม่อาว (หมายเลข 2)	เล่ม 80 ตอนที่ 25 วันที่ 15 มีนาคม 2506	44,046

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 7,227 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 38,741 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม (Zone A) เนื้อที่ 1,750 ไร่
- พื้นที่ที่กั้นออก เนื้อที่ 3,823 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

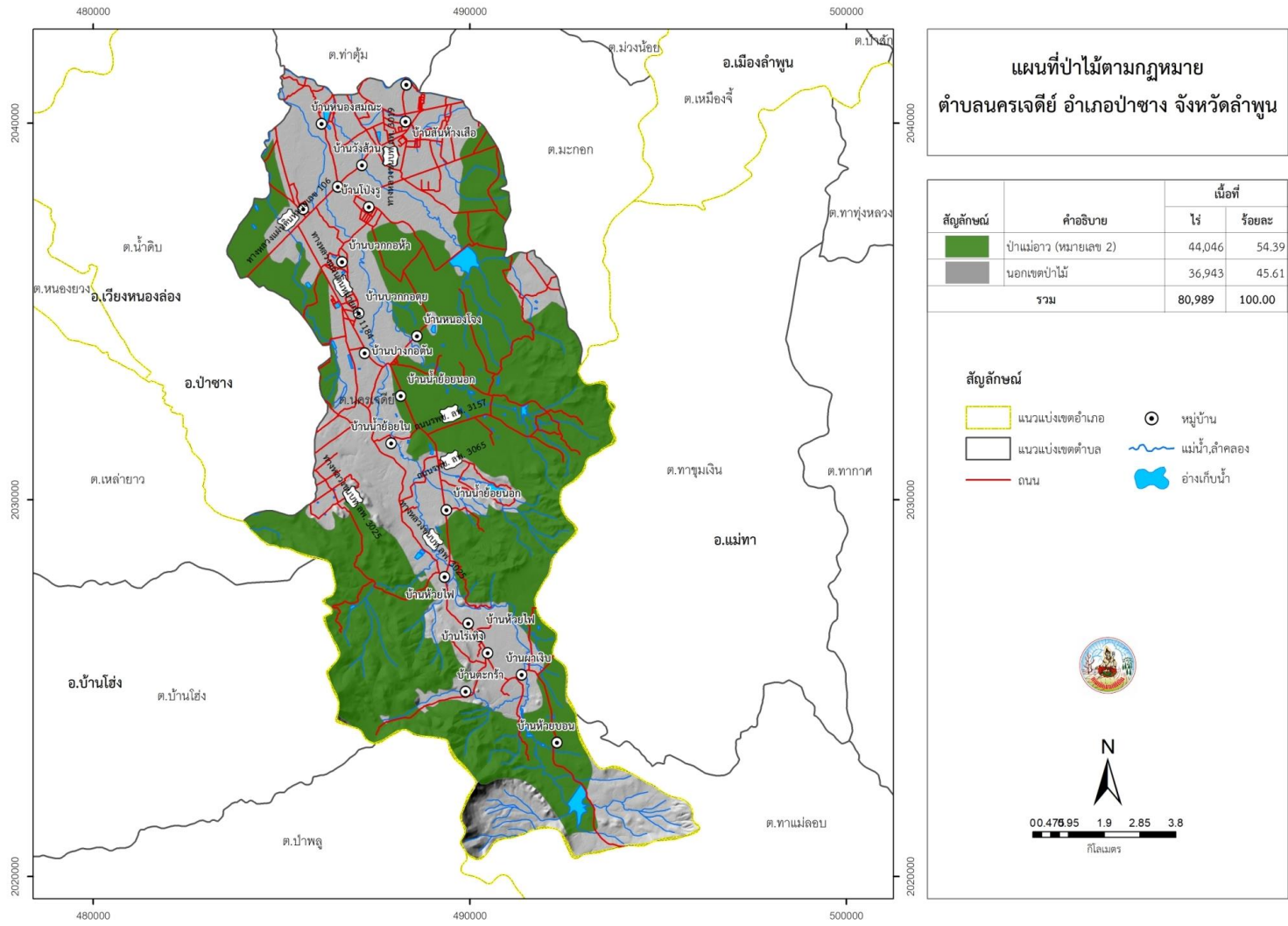
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 5,217 ไร่
- ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 624 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 5,196 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 9,981 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 14,939 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 45,031 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

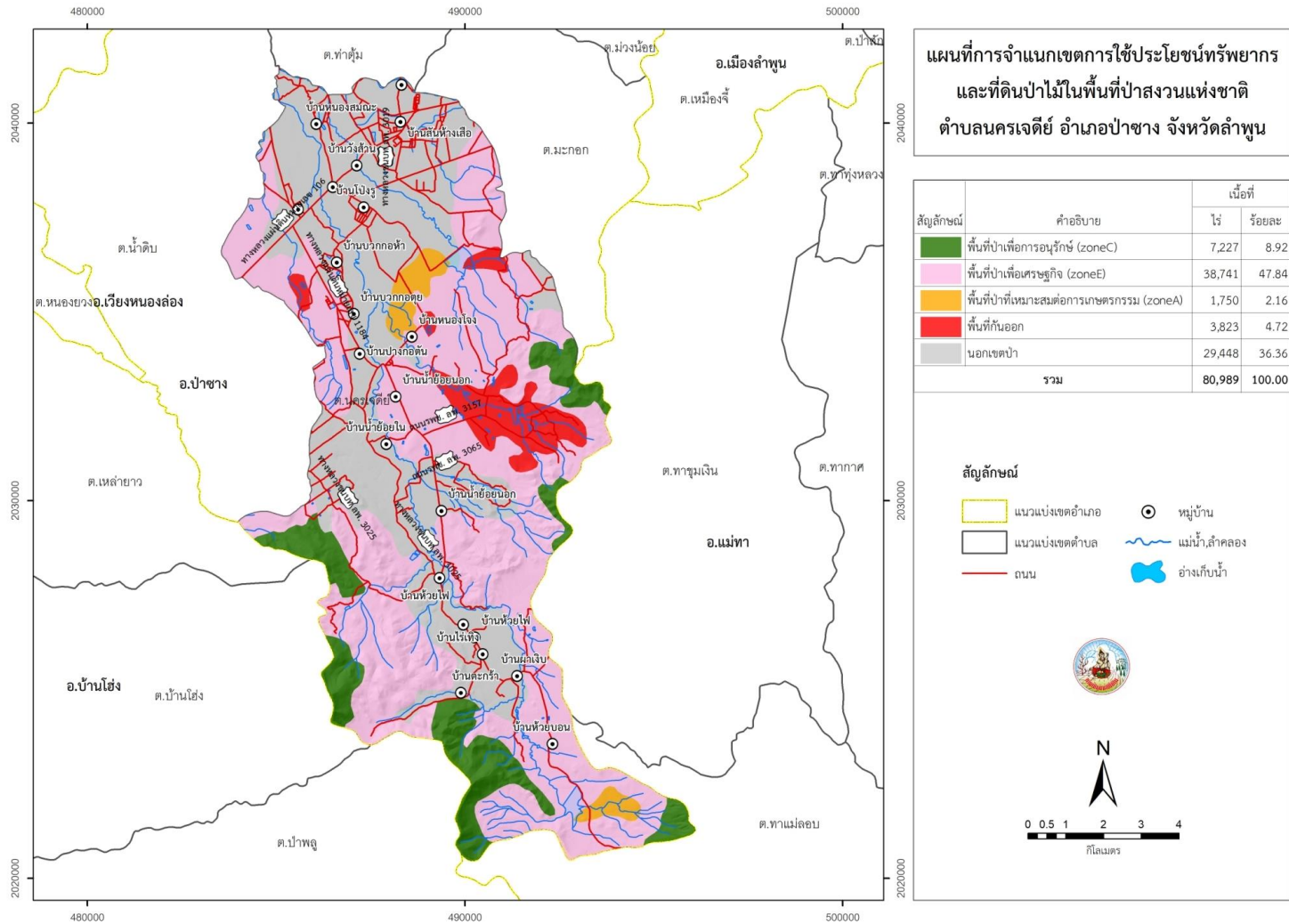
แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

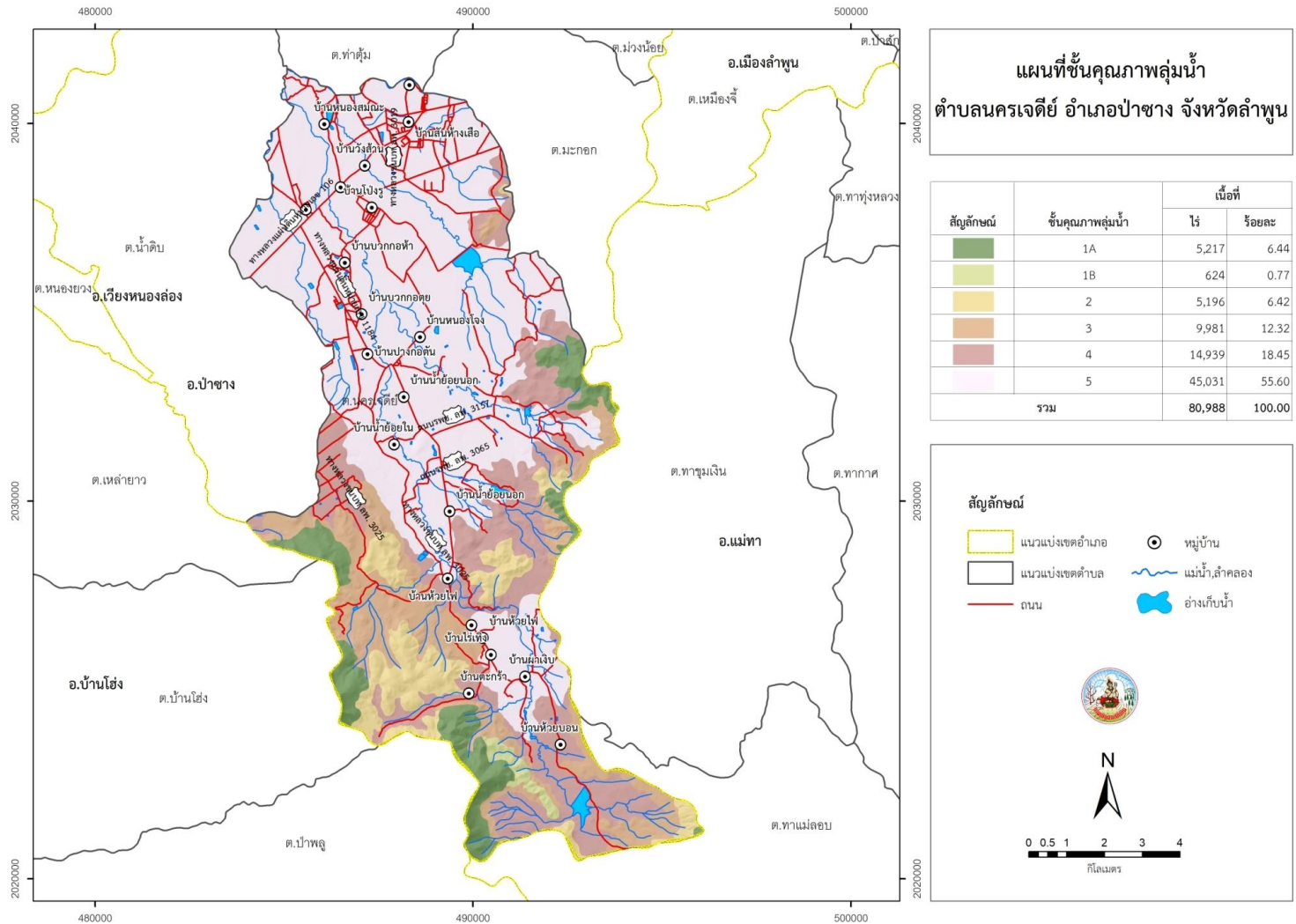
แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

ทรัพยากรน้ำ ตำบลนครเจดีย์ มีดังนี้

- ลำห้วย จำนวน 7 แห่ง คือ ลำห้วยแม่อาวใหญ่ ลำห้วยแม่อาวน้อย ลำห้วยไฟ
ลำห้วยแดง ลำห้วยแม่วังसान ลำห้วยหมาหมี และลำห้วยผาพลั่ว

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน 6 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำแม่อาวใหญ่ตอนบน อ่างเก็บน้ำแม่
วังसान อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง อ่างเก็บน้ำห้วยแดง อ่างเก็บน้ำแม่อาวน้อย และอ่างเก็บน้ำห้วยลากไม้
ตอนบน

- ฝาย จำนวน 2 แห่ง คือ ฝายทดน้ำแม่อาวใหญ่พร้อมระบบ และฝายทดน้ำน้ำ
ย่อยพร้อมระบบผันน้ำ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

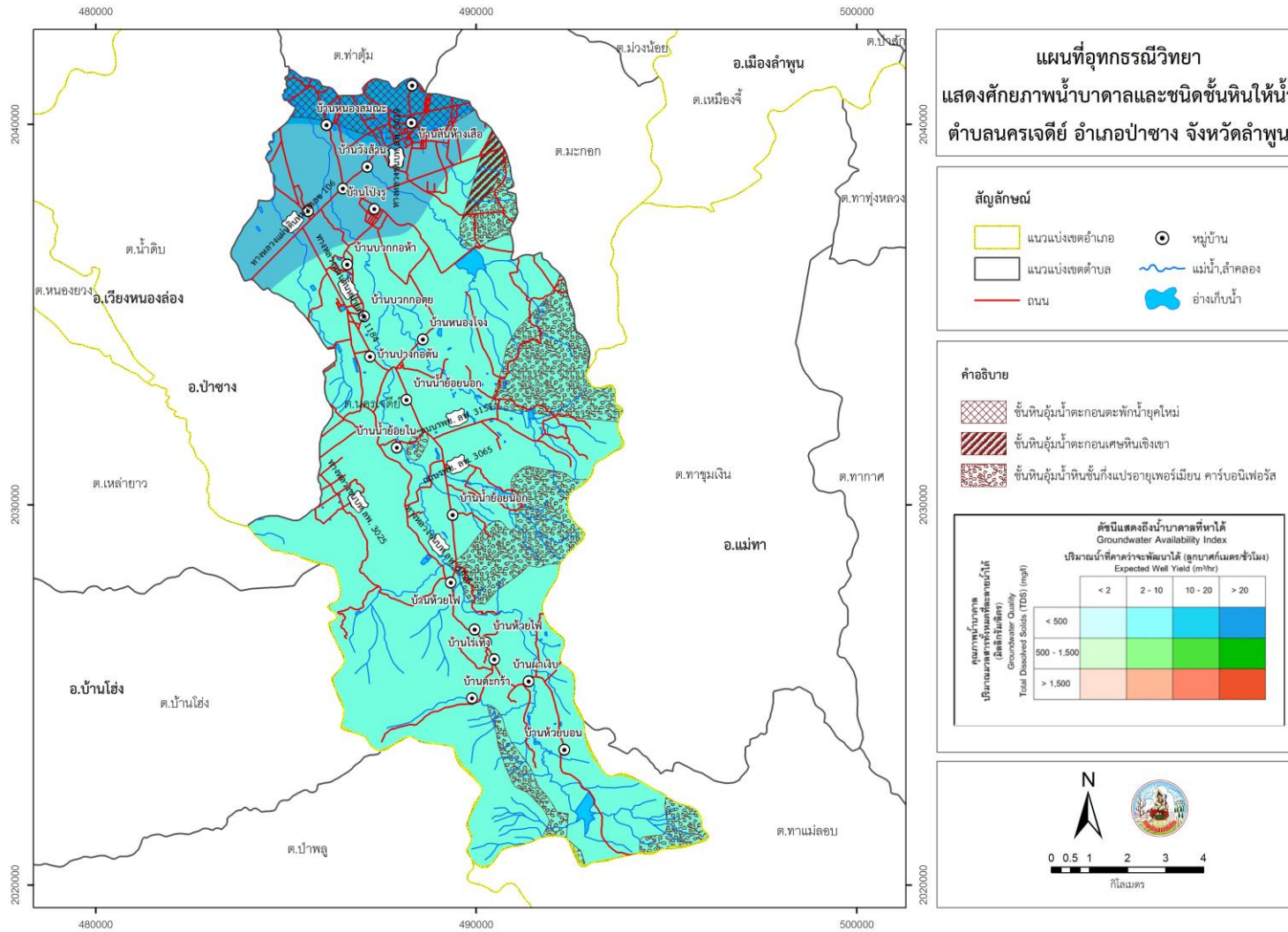
สมบัติทางอุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ พบว่าพื้นที่ตำบลนคร
เจดีย์ เกิดจากชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนตะกัณน้ำยุคใหม่ บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม บ้านหนองสมณะ ชั้นหินอุ้มน้ำ
ตะกอนเชิงเขา บริเวณบ้านสันห้างเสือ และชั้นหินอุ้มน้ำหินชั้นกึ่งแปรอายุเพอร์เมียน คาร์บอนิเฟอรัส
บริเวณบ้านน้ำย่อยและบ้านผาเจิบ (ตารางที่ 3-2) คุณภาพน้ำบาดาล มีสารเจือปน <500 มิลลิกรัมต่อ
ลิตร ของปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายได้ ดัชนีน้ำบาดาลที่หาได้และปริมาณน้ำที่จะสามารถพัฒนาได้
ประมาณ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลนครเจดีย์ คือ บ้านบวกกอท่า
บ้านปางกอดัน บ้านน้ำย่อย บ้านห้วยไฟ และบ้านผาเจิบ

คุณภาพน้ำบาดาล ที่มีสารเจือปน <500 มิลลิกรัมต่อลิตร ของปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายได้
ดัชนีน้ำบาดาลที่หาได้และปริมาณน้ำที่จะสามารถพัฒนาได้ ประมาณ 10-20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง
บริเวณพื้นที่ บ้านโป่งรุ บ้านแม่อาว บ้านสันห้างเสือ บ้านนครเจดีย์ บ้านหนองเจดีย์ บ้านหนองสมณะ

คุณภาพน้ำบาดาล ที่มีสารเจือปน <500 มิลลิกรัมต่อลิตร ของปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายได้
ดัชนีน้ำบาดาลที่หาได้และปริมาณน้ำที่จะสามารถพัฒนาได้ ประมาณ >500 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง
บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลนครเจดีย์ คือ บ้านใหม่บวกคยะยอม บ้านสันห้างเสือ และบ้านหนอง
สมณะ (รูปที่ 3-5)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-4 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

คำอธิบาย	พื้นที่	
	ไร่	ร้อยละ
ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนตะพักน้ำยุคใหม่	7,335	10.04
ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนเศษหินเชิงเขา	5,960	8.16
ชั้นหินอุ้มน้ำหินชั้นกึ่งแปรอายุเพอร์เมียน คาร์บอนิเฟอรัส	59,780	81.80
รวม	73,075	100.00

ตารางที่ 3-2 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย

1) ชุดดินสันทราย (Sai) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว หน่วยแผนที่ดิน Sai : ชุดดินสันทราย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 506 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลิกมาก (Ws-vd) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd : ดินคล้ายชุดดินวังสะพุงที่เป็นดินลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลเข้มถึงน้ำตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 1-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,754 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ตำบล

3) ดินคล้ายชุดดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง หน่วยแผนที่ดิน Pae-mw : ดินคล้ายชุดดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เป็นดินร่วนละเอียดลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วน สีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาล ความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 7,503 ไร่ หรือร้อยละ 9.27 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินลานสัก (Lsk) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเนินเขา มีการระบายดี หน่วยแผนที่ดิน Lsk : ชุดดินลานสัก เป็นดินลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาล ความลาดชัน 1-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 292 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดีปานกลาง หน่วยแผนที่ดิน Sp : ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 2-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,629 ไร่ หรือร้อยละ 9.43 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินคล้ายชุดดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดีปานกลาง หน่วยแผนที่ดิน Sp-mw : ดิน

คล้ายชุดดินสนป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 17,881 ไร่ หรือร้อยละ 22.08 ของพื้นที่ตำบล

7) ชุดดินอุทัย (Uti) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Uti : ชุดดินอุทัย เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 1-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 189 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินลี (Li) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Li : ชุดดินลี เป็นดินตื้นมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทรายแป้ง หรือดินร่วนปนดินเหนียวปนเศษหิน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ความลาดชัน 5-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,699 ไร่ หรือร้อยละ 3.33 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินแมริม (Mr) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Mr : ชุดดินแมริม เป็นดินตื้น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน อาจมีกรวดหรือหินมนเล็กปะปน สีนํ้าตาลหรือสีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทา ความลาดชัน 1-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,591 ไร่ หรือร้อยละ 4.43 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินทับเสลา (Tas) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Tas : ชุดดินทับเสลา เป็นดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นเศษหินและก้อนหินหนาแน่นมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนทรายปนเศษหิน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ความลาดชัน 2-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,810 ไร่ หรือร้อยละ 8.41 ของพื้นที่ตำบล

11) ชุดดินท่ายาง (Ty) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Ty : ชุดดินท่ายาง เป็นดินตื้นถึงชั้นเศษหินและหินพื้น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเศษหิน หรือดินร่วนปนเศษหิน สีนํ้าตาล สีนํ้าตาลปนเทาหรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,009 ไร่ หรือร้อยละ 6.18 ของพื้นที่ตำบล

12) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี หน่วยแผนที่ดิน Ws : ชุดดินวังสะพุง เป็นดินลึกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 1-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11,366 ไร่ หรือร้อยละ 14.03 ของพื้นที่ตำบล

13) ชุดดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ (AC-mw,col) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีปานกลาง หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col : ชุดดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ เป็นดินลึกถึงลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 436 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่ตำบล

14) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 15,324 ไร่ หรือร้อยละ 18.92 ของพื้นที่ตำบล

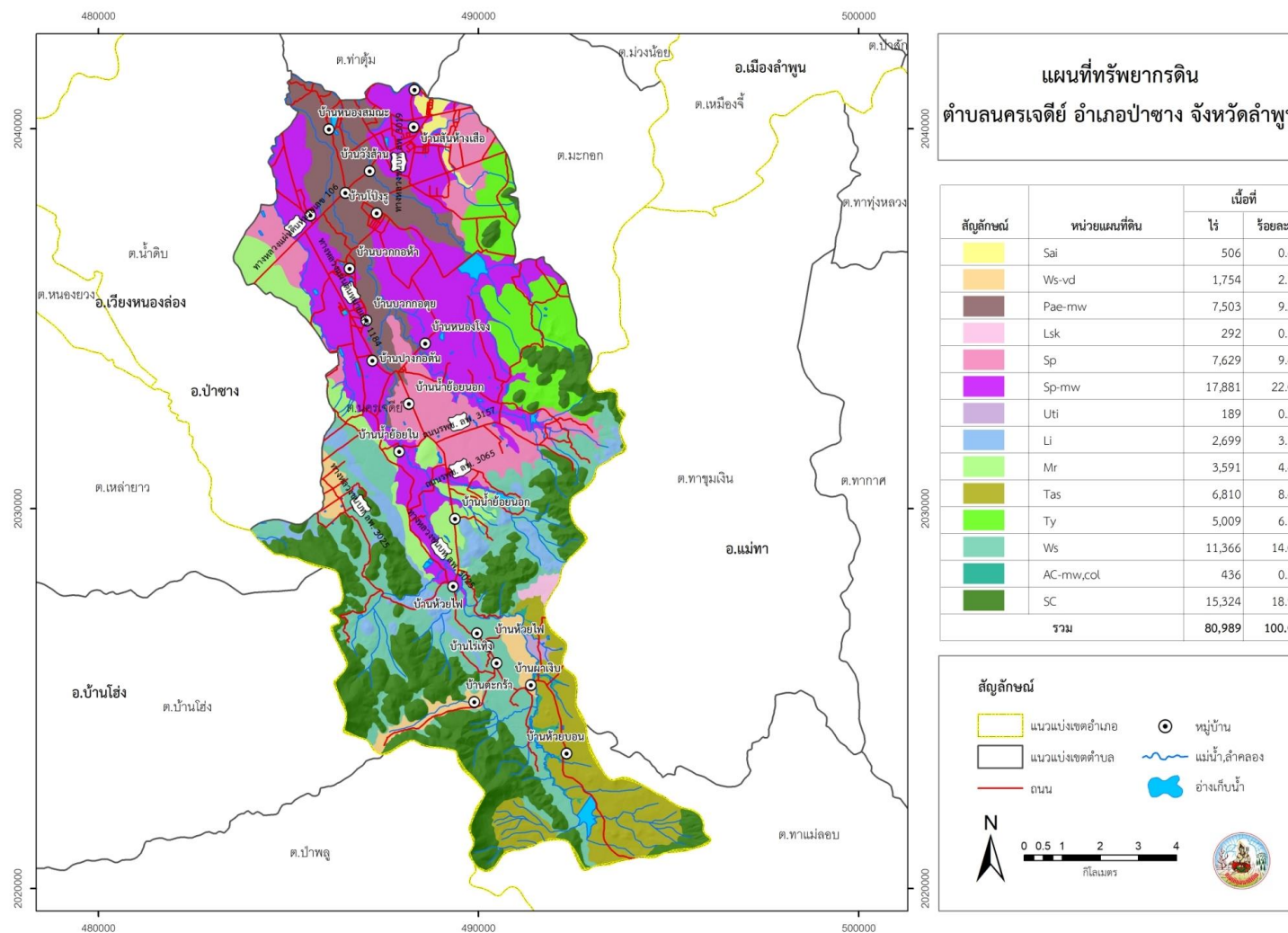
ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 และรูปที่ 3-6

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

หน่วยแผนที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
Sai	506	0.62
Ws-vd	1,754	2.17
Pae-mw	7,503	9.27
Lsk	292	0.36
Sp	7,629	9.43
Sp-mw	17,881	22.08
Uti	189	0.23
Li	2,699	3.33
Mr	3,591	4.43
Tas	6,810	8.41
Ty	5,009	6.18
Ws	11,366	14.03
AC-mw,col	436	0.54
SC	15,324	18.92
รวม	80,989	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-5 ทรัพยากรดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

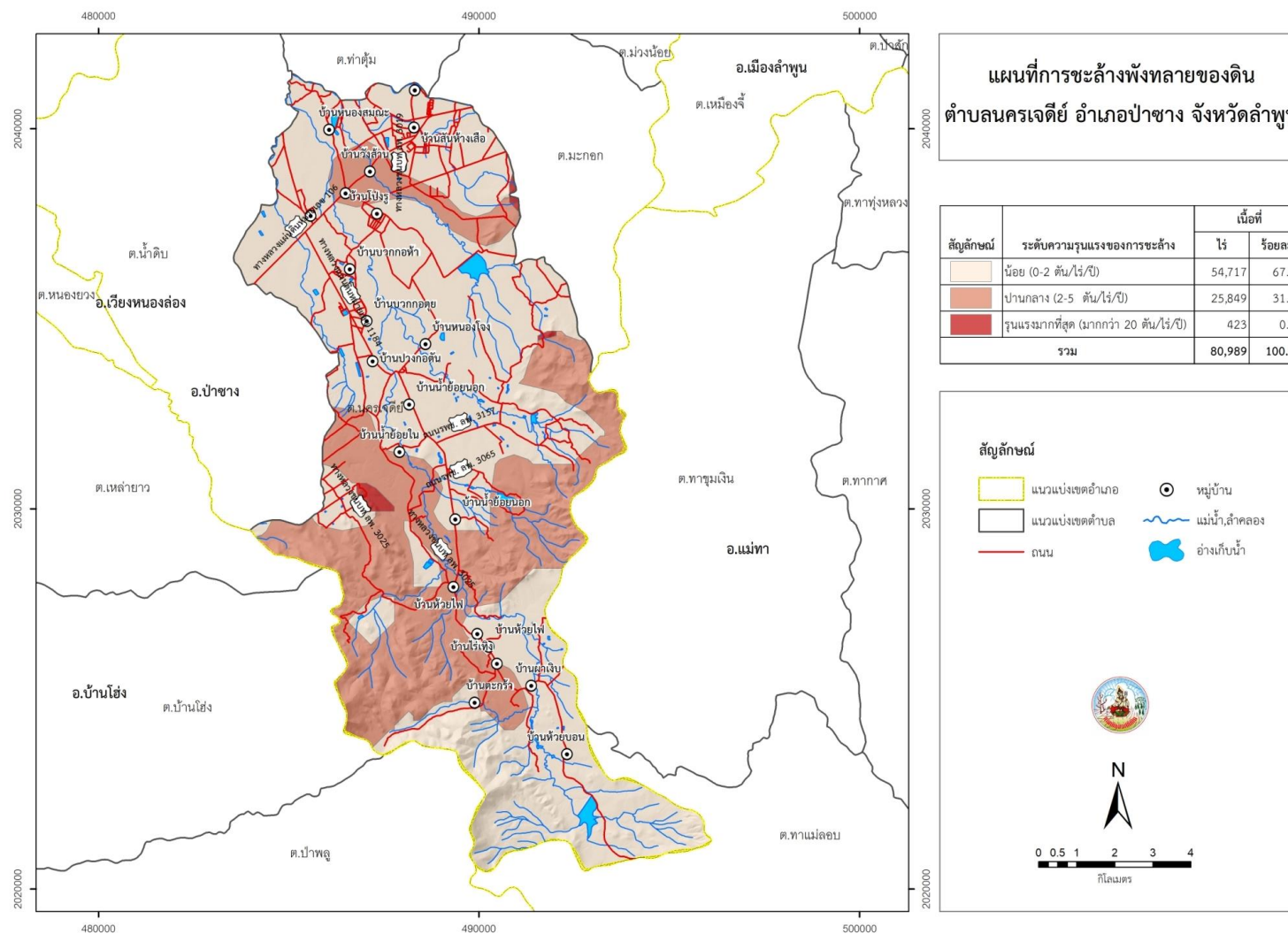
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-4 และรูปที่ 3-7

ตารางที่ 3-4 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

การชะล้างพังทลายของดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	54,717	67.56
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	25,849	31.92
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	423	0.52
รวม	80,989	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2563 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลนครเจดีย์ คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินถูกชะล้างพังทลาย

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลนครเจดีย์ มีความต้องการ 3 ประการ คือ

1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี) เนื้อที่ 54,717 ไร่ (67.56%)

ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี) เนื้อที่ 25,849 ไร่ (31.92%)

รุนแรงมากที่สุด(มากกว่า 20 ตัน/ไร่/ปี) เนื้อที่ 423 ไร่ (0.52%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของคุณภาพดินของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลนครเจดีย์พบว่า

ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรดเล็กน้อยถึงด่างเล็กน้อย

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมค่อนข้างต่ำจำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา ได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 39 บ่อ รายละเอียดตามตารางที่ 4-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนน้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- โครงการขุดอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก
- โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ก่อสร้างบ่อดักตะกอนดิน
- ก่อสร้างฝายเก็บน้ำ

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2559	3
2560	4
2561	7
2562	22
2563	1
2564	2

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 2 ประการ คือ
 - 1.1) ดินเสื่อมโทรม
 - 1.2) น้ำขาดแคลน
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 2 ประการ คือ
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
 - 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 3) **สภาวะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 2 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอนที่ถูกชะล้าง
 - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
 - 4.3) รายได้น้อย
 - 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
 - อดีต-ปัจจุบัน**
 - พื้นที่ลาดชัน**
 - 5.1) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 5.2) คันดิน คูรับน้ำขอบเขา ชั้นบันไดดิน
 - 5.3) บ่อดักตะกอน
 - 5.4) ฝ่ายชะลอน้ำ
 - 5.5) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

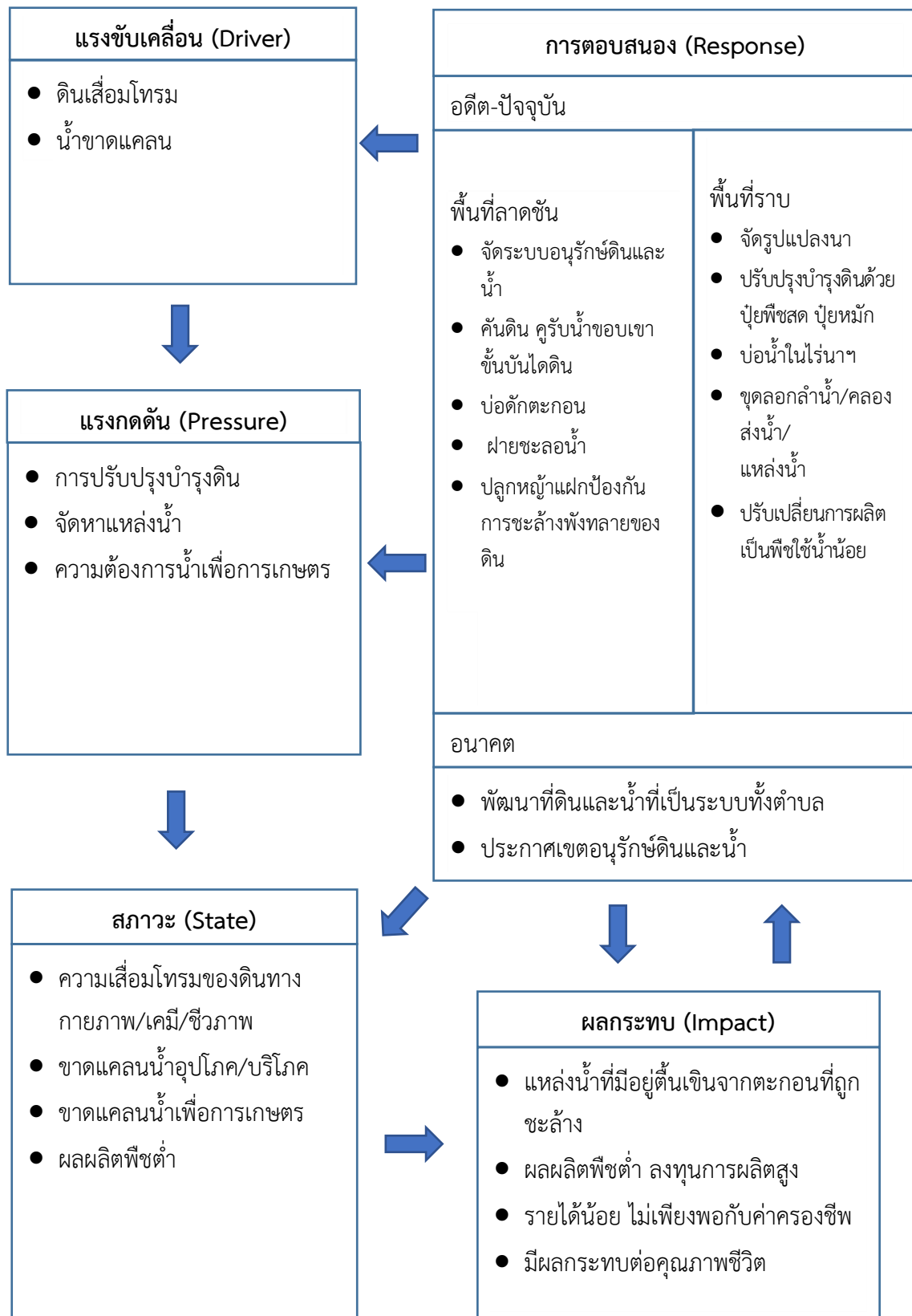

พื้นที่ราบ

- 5.7) จัดรูปแปลงนา
- 5.8) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก
- 5.9) บ่อน้ำไร่นา บ่อบาดาล
- 5.10) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.11) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึง มิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียว พันธุ์ กข 6 และสันป่าตอง 1

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพด เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) ลำไย เกษตรกรจะผลิตลำไยในช่วงฤดูปกติคือเริ่มมีช่อดอกเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม

3) มะม่วง ในช่วงฤดูปกติคือเริ่มมีช่อดอกเดือนธันวาคมถึงมกราคม และเก็บเกี่ยวเดือน มิถุนายนถึงกรกฎาคม และถ้าผลผลิตออกก่อนหรือหลังจากนี้จะเป็นลำไยนอกฤดู

4) ไม้ผลอื่นๆ ที่มีปลูกในพื้นที่ ได้แก่ ฝรั่ง อินทผลัม และ กัลย

5) พืชผัก ที่มีปลูกในพื้นที่ ได้แก่ พริก ผักชี หอมแบ่ง และหอมแดง

6) ไม้ยืนต้น ที่มีปลูกในพื้นที่ ได้แก่ สัก ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส และยางพารา

(รูปที่ 4-2)

ระบบเกษตร	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
ข้าว													
บริเวณพื้นที่ดอน													
พืชไร่													
ลำไย													
มะม่วง													
ไม้ผลอื่นๆ													
พืชผัก													
ไม้ยืนต้น													

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 11 ชุดดิน และ 4 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้แก่ ข้าว และลำไย โดยมีพืชอื่นที่มีปลูกในพื้นที่และพืชที่เกษตรกรสนใจปลูกในอนาคต ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง มะม่วง มะพร้าว หล้าเลี้ยงสัตว์ มะนาว ส้ม ไม้ ปาล์มน้ำมัน อินทผลัม ยางพารา มะเขือเทศ กัญชง มะขาม หอมแดง กระเทียม หอมแบ่ง ตะไคร้ ข่า และ พริก

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (ต้นสนีย์ อรัญวาส์ และคำรณ ไทรพิง, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Sai-sIA

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

คุณภาพที่ดินมีความเหมาะสมสูงโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ หน่วยแผนที่ Sp-sIB และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-sIB Pae-mw-sIA Sp-mw-sIB Sp-sIB/d3c Uti-sIA Ws-clB และ Ws-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Mr-gslD Mr-slB Mr-slC Sai-sIA Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsLD/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st และ Ws-clD

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-slB Pae-mw-sIA Sp-mw-slB Sp-slB Uti-sIA และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Sai-sIA Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsLD/st Tas-vgsLE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Ws-clB Ws-clC และ Ws-clD

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-slB Pae-mw-sIA Sp-mw-slB Sp-slB Uti-sIA และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Sai-sIA Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsLD/st Tas-vgsLE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Ws-clB Ws-clC และ Ws-clD

มะพร้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-slB Pae-mw-sIA Sp-mw-slB Sp-slB Uti-sIA และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Mr-gslD Mr-slB Mr-slC Sai-sIA Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgslD/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ws-clB Ws-clC และ Ws-clD

หญ้าเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Li-gclD/st Lsk-slB Mr-gslD Mr-slB Mr-slC Pae-mw-sIA Sai-sIA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgslD/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Uti-sIA Ws-clB Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE/st Mr-gslE Tas-vgslE/st และ Ty-gslE/st

พริก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-slB Pae-mw-sIA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Uti-sIA Ws-clB Ws-clC และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Sai-slA Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsD/st Tas-vgsE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st และ Ws-clD

มะขาม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) และ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Lsk-slB Pae-mw-slA Sp-mw-slB Sp-slB Uti-slA และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Sai-slA Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsD/st Tas-vgsE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Ws-clB Ws-clC และ Ws-clD

มะนาว

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Li-gclD/st Li-gclE/st Lsk-slB Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Pae-mw-slA Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsD/st Tas-vgsE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Uti-slA Ws-clB Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Li-gclD/st Li-gclE/st Lsk-slB Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB

Mr-slC Pae-mw-slA Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3 c Tas-gslB Tas-gslC
Tas-vgsLD/st Tas-vgsLE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Uti-slA Ws-clB Ws-
clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

มะเขือเทศ

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็น
ประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุ
อาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน
(r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วย
แผนที่ดิน AC-mw,col-slA Lsk-slB Mr-slB Mr-slC Pae-mw-slA Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB
Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Ty-gclB Ty-gslC Uti-slA Ws-clB Ws-clC และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก
มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของ
สภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Mr-gslD Tas-vgsLD/st Ty-gslD/st และ Ws-clD

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็น
ประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อราก
พืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) และ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน
(z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Lsk-slB Pae-mw-slA Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB
Sp-slB/d3c Uti-slA และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก
มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของ
สภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Sp-
slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsLD/st Tas-vgsLE/st Ty-gclB Ty-gslD/st Ty-gslE/st
Ws-clB Ws-clC และ Ws-clD

กระเทียม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็น
ประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัด
ด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพ
พื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Lsk-slB Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-
slB/d3c Uti-slA Ws-clB Ws-clC และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Mr-gslD Mr-slB Mr-slC Pae-mw-slA Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsL/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st และ Ws-clD

ไผ่

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Lsk-slB Sai-slA Uti-slA Ws-clB Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Li-gclE/st Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Pae-mw-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsL/st Tas-vgsE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st และ Ty-gslE/st

ส้ม

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-slA Li-gclD/st Li-gclE/st Lsk-slB Mr-gslD Mr-gslE Mr-slB Mr-slC Pae-mw-slA Sai-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgsL/st Tas-vgsE/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st Ty-gslE/st Uti-slA Ws-clB Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน (s) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (z) การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA Lsk-slB Pae-mw-slA Sp-mw-slB Sp-slB Sp-slB/d3c Uti-slA Ws-clB Ws-clC และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ การหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของสภาพพื้นที่ (e) คือ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD/st Mr-gslD Mr-slB Mr-slC Tas-gslB Tas-gslC Tas-vgslD/st Ty-gclB Ty-gslC Ty-gslD/st และ Ws-clD

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มะม่วง	ลำไย	มะพร้าว	หญ้าเลี้ยงสัตว์	พริก	มะขาม	มะนาว
AC-mw,col-slA	N	S2o	S2ms	S2ms	S2mo	S2m	S2osz	S2mo	S3m
Li-gclD/st	N	S3re	S3r	S3r	S3r	S2mre	S3re	S3r	S3mr
Li-gclE/st	N	N	S3re	S3re	N	S3e	S3e	S3re	S3mre
Lsk-slB	N	S2s	S2ms	S2msz	S2ms	S2ms	S2sz	S2msz	S3m
Mr-gslD	N	S3re	S3r	S3r	S3r	S2mre	S3re	S3r	S3mr
Mr-gslE	N	N	S3re	S3re	N	S3e	S3e	S3re	s3mre
Mr-slB	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Mr-slC	N	S3r	S3r	S3e	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Pae-mw-slA	N	S2o	S2msz	S2msz	S2moz	S2m	S2osz	S2moz	S3m
Sai-slA	S2s	S3o	S3o	S3o	S3o	S2mo	S3o	S3o	S3mo
Sp-mw-slB	N	S2o	S2msz	S2msz	S2moz	S2m	S2osz	S2moz	S3m
Sp-slB	N	S1	S2msz	S2msz	S2mz	S2m	S2sz	S2mz	S3m
Sp-slB/d3c	N	S2r	S3r	S3r	S3r	S2m	S2srz	S3r	S3mr
Tas-gslB	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Tas-gslC	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Tas-vgslD/st	N	S3re	S3r	S3r	S3r	S2mre	S3re	S3r	S3mr

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มะม่วง	ลำไย	มะพร้าว	หญ้าเลี้ยงสัตว์	พริก	มะขาม	มะนาว
Tas-vgsLE/st	N	N	S3re	S3re	N	S3e	S3e	S3re	S3mre
Ty-gclB	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Ty-gslC	N	S3r	S3r	S3r	S3r	S2mr	S3r	S3r	S3mr
Ty-gslD/st	N	S3r	S3r	S3r	S3re	S2mre	S3re	S3r	S3mr
Ty-gslE/st	N	N	S3re	S3re	N	S3e	S3e	S3re	S3mre
Uti-slA	N	S2s	S2ms	S2msz	S2ms	S2ms	S2sz	S2msz	S3m
Ws-clB	N	S2r	S3r	S3r	S3r	S2m	S2sr	S3r	S3mr
Ws-clC	N	S2re	S3r	S3r	S3r	S2m	S2sre	S3r	S3mr
Ws-clD	N	S3e	S3r	S3r	S3re	S2me	S3e	S3r	S3mr
Ws-vd-clB	N	S1	S2ms	S2ms	S2m	S2m	S2s	S2m	S3m

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-3

- 2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:
m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช	o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	r = สภาพการหยั่งลึกของราก
z = สารพิษ	e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	มะเขือเทศ	กล้วย	กระเทียมหลังนา	ไผ่	ส้ม	มันสำปะหลัง
AC-mw,col-slA	S3m	S2s	S2m	S2s	S2m	S3m	S2moz
Li-gclD/st	S3mr	S3e	S3r	S3re	S3r	S3mr	S3re
Li-gclE/st	S3mre	N	S3r	N	S3re	S3mre	N
Lsk-slB	S3m	S2se	S2mz	S2se	S2msz	S3m	S2msz
Mr-gslD	S3mr	S3e	S3r	S3re	S3rz	S3mr	S3re
Mr-gslE	S3mre	N	S3r	N	S3rze	s3mre	N
Mr-slB	S3mr	S2sre	S3r	S3r	S3rz	S3mr	S3r
Mr-slC	S3mr	S2sre	S3r	S3r	S3rz	S3mr	S3r
Pae-mw-slA	S3m	S2s	S2mz	S3o	S3z	S3m	S2moz
Sai-slA	S3m	S2o	S2mo	S2s	S2mo	S3mo	N
Sp-mw-slB	S3m	S2s	S2mz	S2se	S3z	S3m	S2moz
Sp-slB	S3m	S2se	S2mz	S2se	S3z	S3m	S2mz
Sp-slB/d3c	S3m	S2se	S3r	S2sre	S3z	S3mr	S2mrz
Tas-gslB	S3mr	S2sre	S3r	S3r	S3r	S3mr	S3r
Tas-gslC	S3mr	S2sre	S3r	S3r	S3r	S3mr	S3r
Tas-vgslD/st	S3mr	S3re	S3r	S3re	S3rz	S3mr	S3re

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	มะเขือเทศ	กล้วย	กระเทียมหลังนา	ไผ่	ส้ม	มันสำปะหลัง
Tas-vgsLE/st	S3mre	N	N	N	S3rze	S3mre	N
Ty-gclB	S3mr	S2sre	N	S3r	S3r	S3mr	S3r
Ty-gslC	S3mr	S2sre	S3r	S3r	S3r	S3mr	S3r
Ty-gslD/st	S3mr	S3e	N	S3re	S3r	S3mr	S3re
Ty-gslE/st	S3mre	N	N	N	S3e	S3mre	N
Uti-slA	S3m	S2s	S2msz	S2s	S2msz	S3m	S2ms
Ws-clB	S3m	S2se	S3r	S2sre	S2mr	S3mr	S2mr
Ws-clC	S3m	S2se	S3r	S2sre	S2mre	S3mr	S2mre
Ws-clD	S3m	S3e	S3re	S3e	S2mre	S3mr	S3e
Ws-vd-clB	S3m	S2se	S2m	S2se	S2m	S3m	S2m

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-3

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร
z = สารพิษ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
r = สภาวะการหยั่งลึกของราก
e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่าง ยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และ เกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่ม สูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบ การบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มี ศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การ เป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และ ส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากร ทางการเกษตร

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วน จังหวัดลำพูน (พ.ศ.2561- 2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การ บริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ ใช้แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2561-2564 เป็นแนวทาง ซึ่งเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	48,825	60.29
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	23,425	28.92
2.1 เขตนาข้าว	225	0.29
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	17	0.02
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	208	0.27
2.2 เขตปลูกพืชไร่	2,785	3.43
1) เขตปลูกข้าวโพด	2,082	2.57
2) เขตปลูกมันสำปะหลัง	676	0.83
3) เขตปลูกพริก	27	0.03
2.3 เขตปลูกไม้ผล	17,769	21.94
1) เขตปลูกไม้ผลผสม	214	0.26
2) เขตปลูกมะม่วง	4,592	5.67
3) เขตปลูกลำไย	12,714	15.70
4) เขตปลูกฝรั่ง	140	0.17
5) เขตปลูกมะละกอ	109	0.14
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	758	0.93
1) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม	218	0.27
2) เขตปลูกยางพารา	181	0.22
3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	55	0.07
4) เขตปลูกยูคาลิปตัส	130	0.16
5) เขตปลูกสัก	174	0.21
2.5 เขตปลูกพืชสวน	1,307	1.61
1) เขตปลูกพืชสวน	44	0.05
2) เขตปลูกพืชผัก	1,201	1.48
3) เขตปลูกมะนาว	62	0.08
2.6 เขตปศุสัตว์	581	0.72
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,606	4.45
4. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	4,140	5.11
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	993	1.23
รวม	80,989	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 48,825 ไร่ หรือร้อยละ 60.29 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ทา ป่าแม่อาว รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น ซึ่งเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำน้ำแม่อาวน้อย และ น้ำแม่อาวใหญ่

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 23,425 ไร่ หรือร้อยละ 28.92 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 5 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
ชุดดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินสันทราย (Sai)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำและอินทรีย์วัตถุต่ำ และ ไตชั้นไถพรวนมักแน่นที่บราก
พืชซ่อนไชได้ยาก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ไถพรวนไถลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ
- ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี
ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุย
และระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดย
การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์
ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝ่ายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ
และระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัด
โรคแมลงของข้าว และส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ
การเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 208 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดแพร์ (Pae) และชุดดินสันป่าตอง (Sp)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีหาแหล่งน้ำสำรองโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผล จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชหรือ วัสดุ หรือ ทั้งสองวิธีร่วมกัน

- ใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเพิ่ม อินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ชุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว และส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 2,082 ไร่ หรือร้อยละ 3.43 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลี (Li) ชุดดินลานสัก (Lsk) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินแพร์ (Pae) และชุดดินสันทราย (Sai)

2.2) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 676 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินแพร์ (Pae) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) และ ชุดดินวังสะพุง (Ws)

2.3) เขตปลูกพริก มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินตื้นถึงชั้นเศษหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย
- เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อยถึงปานกลางหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย
- เป็นดินลึกปานกลาง รากของพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง
- เป็นดินตื้นถึงชั้นกรวดและหินมนเล็ก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย
- เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน
- ไตชั้นไทรอยนิกแน่นที่บรอกพืชซ่อนไชได้ยาก

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
- บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก (ไม่เกิน 12 %) และมีหน้าดิน อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พรวนทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แกดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือพุ่มสภาพป่า
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แกดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีหาแหล่งน้ำสำรอง โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผล จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชหรือวิธีกล หรือทั้งสองวิธีร่วมกัน
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แกดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือพุ่มสภาพป่า
- ไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ**

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3) เขตปลูกไม้ผล

3.1) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 214 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) และดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw)

3.2) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 4,592 ไร่ หรือร้อยละ 5.67 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินวังสะพุง (Ws) ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd) ขุดดินอุทัย (Uti) ขุดดินท่ายาง (Ty) ขุดดินทับเสลา (Tas) ขุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ขุดดินสันทราย (Sai) ขุดดินแม่ริม (Mr) ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ขุดดินลานสัก (Lsk) และ ขุดดินลิ้ (Li)

3.3) เขตปลูกลำไย มีเนื้อที่ 12,714 ไร่ หรือร้อยละ 15.70 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ขุดดินลิ้ (Li) ขุดดินลานสัก (Lsk) ขุดดินแม่ริม (Mr) ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ขุดดินสันทราย (Sai) ขุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ขุดดินทับเสลา (Tas) ขุดดินท่ายาง (Ty) ขุดดินอุทัย (Uti) ขุดดินวังสะพุง (Ws) และ ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd)

3.4) เขตปลูกฝรั่ง มีเนื้อที่ 140 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ขุดดินแม่ริม (Mr) ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ขุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) และ ขุดดินวังสะพุง (Ws)

3.5) เขตปลูกมะละกอ มีเนื้อที่ 109 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ขุดดินวังสะพุง (Ws) ขุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) และ ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- เป็นดินลึกปานกลาง รากของพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย
- เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน
- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย
- เป็นดินตื้นถึงชั้นคอนหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหน้าดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย
- เป็นดินตื้นและเนื้อดินปนเศษหิน เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและการกัดกร่อนของดิน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

- ไตชั้นไทรพรวนมักแน่นที่บรอกพืชซ่อนไชได้ยาก
- เป็นดินตื้นถึงชั้นกรวดและหินมนเล็ก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

- เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อยถึงปานกลางหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตโดยไชปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกรองและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

- ในการปลูกพืช ควรมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดินปลูกพืชตามแนวระดับและไชปุ๋ยอินทรีย์ พักปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยไชดินอุ้มน้ำ และยึดธาตอาหารพืชได้ดีขึ้น พืชสามารถดูดไปไชได้

- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แกดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยไชปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาไชเพาะปลูก ควรไชคงสภาพป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่า

- ไทรพรวนไชลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยไชปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกรองและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

- บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก (ไม่เกิน 12%) และดินไม่ตื้นมาก อาจไชปลูกพืชไร่ได้แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พรอมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยไชวิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แกดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยไชปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาไชเพาะปลูก ควรไชคงสภาพป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่า

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และไชคำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

3) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม มีเนื้อที่ 218 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ เช่น ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และ ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd) ตามลำดับ

4.2) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 181 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ชุดดินลี (Li) ชุดดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินทับเสลา (Tas) และ ชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.3) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินอุทัย (Uti) และ ชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.4) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 130 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ เช่น ชุดดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินท่ายาง (Ty) และ ชุดดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

4.5) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 174 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ ชุดดินลี (Li) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันทราย (Sai) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ และการกัดกร่อนของดิน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

- เป็นดินลึกปานกลาง รากของพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

- เป็นดินตื้นถึงชั้นเศษหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

- เป็นดินตื้นถึงชั้นเศษหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ในการปลูกพืช ควรมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดินปลูกพืชตามแนวระดับและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พักปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดเพื่อช่วยให้ดินอุ้มน้ำ และยึดธาตุอาหารพืชได้ดีขึ้น พืชสามารถดูดไปใช้ได้

- ใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

- ปรับปรุงบำรุงดินและใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น จัดระบบการปลูกพืชและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพความลาดชันของพื้นที่

- บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก (ไม่เกิน 12 %) และมีหน้าดิน อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พรอมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือพุ่มพุ่มสภาพป่า

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

5) เขตปลูกพืชสวน

5.1) เขตปลูกพืชสวน มีเนื้อที่ 44 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ เช่น ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) และ ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ตามลำดับ

5.2) เขตปลูกพืชผัก มีเนื้อที่ 1,201 ไร่ หรือร้อยละ 1.48 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ เช่น ชุดดินลี (Li) ชุดดินแมริม (Mr) ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันทราย (Sai) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw) ชุดดินทับเสลา (Tas) ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก (Ws-vd)

5.3) เขตปลูกมะนาว มีเนื้อที่ 62 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ เช่น ดินแพร์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Pae-mw) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และ ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Sp-mw)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- เป็นดินตื้นถึงชั้นกรวดและหินมนเล็ก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

- ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชัน เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

- ดินมักแน่นที่บิตชั้นไทรพรอน มีความอุดมสมบูรณ์และอินทรีย์วัตถุต่ำ

- เป็นดินลึกปานกลาง รากของพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ในการปลูกพืช ควรมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดินปลูกพืชตามแนวระดับและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พักปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสดเพื่อช่วยให้ดินอุ้มน้ำ และยึดธาตอาหารพืชได้ดีขึ้น พืชสามารถดูดไปใช้ได้

- บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก (ไม่เกิน 12%) และดินไม่ตื้นมาก อาจใช้ปลูกพืชไร่ได้แต่ต้องรบกวนดินน้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือพุ่มสภาพป่า

- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีหาแหล่งน้ำสำรองโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผล จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืช หรือ วิศวกรรม หรือ ทั้งสองวิธีร่วมกัน

- ไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะตองยกรองและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือพุ่มสภาพป่า

- ปรับปรุงบำรุงดินและใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น จัดระบบการปลูกพืชและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพความลาดชันของพื้นที่

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการผลิตพืชคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

6) เขตปศุสัตว์

มีเนื้อที่ 581 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ตำบล

6.4.3) เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,606 ไร่ หรือร้อยละ 4.45 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตโรงงานอุตสาหกรรม ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ เหมือนเก่า บ่อขุดเก่า สุสาน ป่าช้า หมู่บ้าน/ที่ดินจัดสรรร้าง หมู่บ้านบนพื้นราบ โรงเรียนร้าง โรงเรียนเลี้ยงสุกร โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรียนเลี้ยงโค กระบือ และม้า จำแนกตามข้อมูลจาก

การสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน และการขุดเจาะน้ำบาดาล

6.4.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด

มีเนื้อที่ 4,140 ไร่ หรือร้อยละ 5.11 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ บ่อดิน ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ไร่ร้าง

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

6.4.5 เขตแหล่งน้ำ

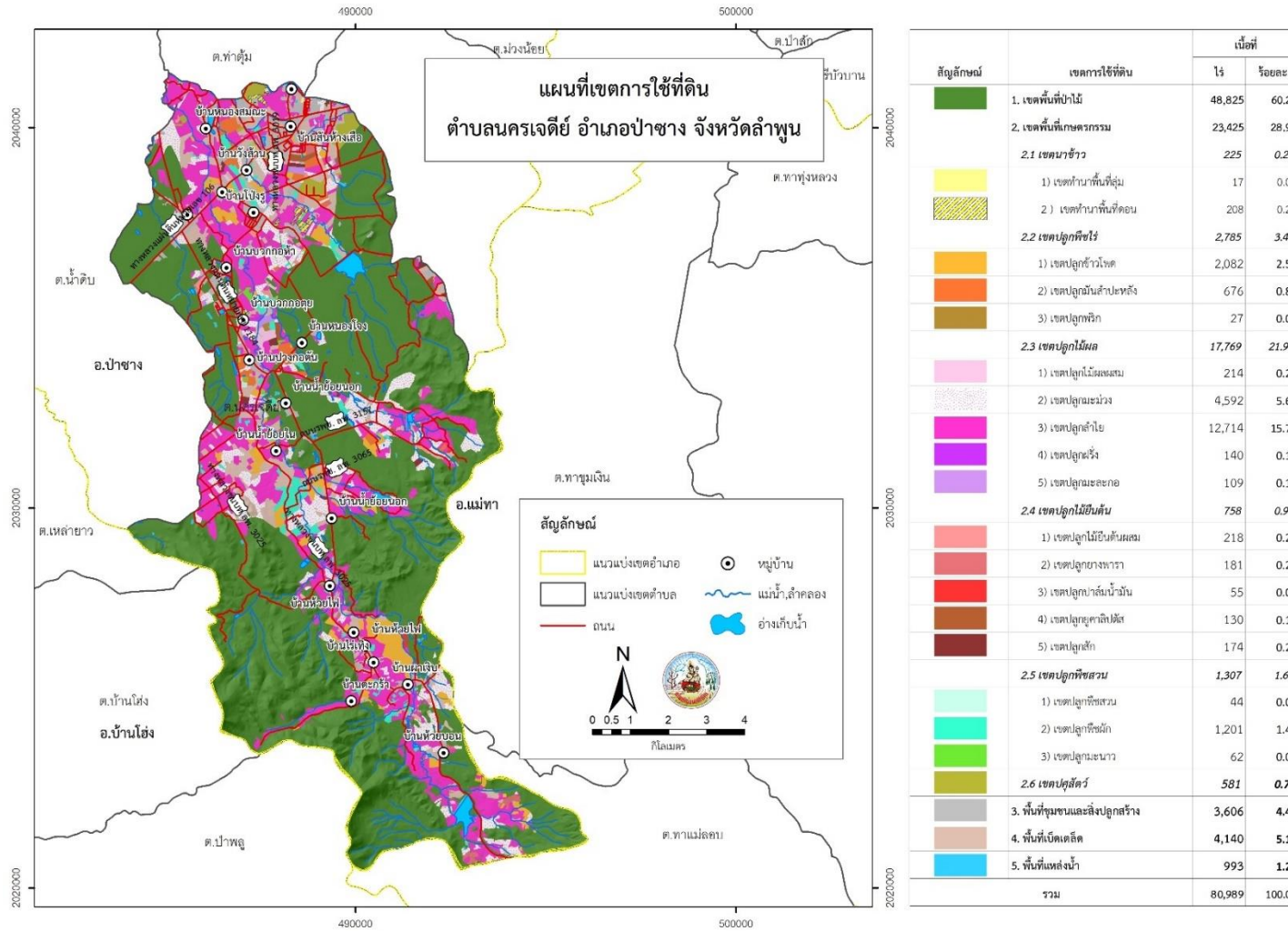
มีเนื้อที่ 993 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำ ในไร่นา อ่างเก็บน้ำ หนอง บึง ทะเลสาบ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ระบบเกษตร	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
ข้าว													
บริเวณพื้นที่ดอน													
พืชไร่													
ลำไย													
มะม่วง													
ไม้ผลอื่นๆ													
พืชผัก													
ไม้ยืนต้น													

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลนครเจดีย์ให้แก้ไขปัญหาพร้อม 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำเหมือง ลำน้ำ อิง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ(4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 4 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลนครเจดีย์ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.6) การรณรงค์โลกปลอดอั้ง
 - 1.1.7) ขยายผลโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชสวน มีแผนงาน/โครงการ
ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การรณรงค์เฝ้าติดตาม
 - 2.1.7) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.1.9) ขยายผลโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน
 - 2.1.10) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน
 - 2.3.3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอัน

เนื่องมาจากพระราชดำริ

(ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.5) ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชสวน มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน/กรมการปกครอง)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2.5) ส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (สำนักงานชลประทานลำพูน)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลนครเจดีย์ เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2563

ปัญหาของตำบลนครเจดีย์ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน จากการถูกชะล้าง และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ตำบลนครเจดีย์เป็นพื้นที่สูงชัน ที่มาจากการยกเลิกปลูกถั่วเขียว หรือ ป่าเศรษฐกิจ คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร จากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลนครเจดีย์ ซึ่งมีเนื้อที่รวม 80,989 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความลาดชันมากกว่า 12% มีจำนวน 22,328 ไร่ หรือร้อยละ 27.56 ระดับความลาดชันระหว่าง 5-12% มีจำนวน 20,757 ไร่ หรือร้อยละ 25.63 ระดับความลาดชันระหว่าง 2-5% มีจำนวน 5,828 ไร่ หรือร้อยละ 7.20 และมีที่ราบที่ระดับความลาดชัน 0-2% มีจำนวน 32,076 ไร่ เพียงร้อยละ 39.61 โดยทางตอนใต้ของตำบลจะมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงลาดเทลงมาทางทิศเหนือ จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่พบว่ามีความรุนแรงของการชะล้างปานกลางถึงรุนแรงมากที่สุด รวม 26,272 ไร่ หน้าที่ดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติเหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลนครเจดีย์ ทั้งเพื่ออุปโภค-บริโภคและการเกษตร นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% นั้นมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนน้ำนั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านในตำบลนครเจดีย์ที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระเบิดขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล และ (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 4 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาระเบิดขาดแคลนน้ำทั้งตำบลนครเจดีย์ได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ตอนบน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาคู่ 4 ประการไว้ด้วยกัน โดยจะต้องมีการสร้างฝายชะลอน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และจะต้องจัดทำการพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองอย่างไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อบาดาล บ่อดักตะกอนดิน และการสร้างคลองส่งน้ำ

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบลโดยเริ่มต้นจาก พื้นที่ตอนบน โดยเน้น 3 กิจกรรม คือ

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.2) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การอนุรักษ์ดินและน้ำ

ทั้งนี้ได้มีการพัฒนาระบบน้ำในพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ไว้บ้างแล้ว เช่น โครงการชลประทานต่างๆ ที่มีในพื้นที่ ดังนั้นการดำเนินการสำรวจและออกแบบอาจจะประสานขอข้อมูลจากสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ

1) งานเร่งด่วน

งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำและการปรับปรุงบำรุงดิน โดยวิธีการจัดทำฝายชะลอน้ำ บ่อดักตะกอนดิน สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำและการขาดแคลนน้ำรวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลนครเจดีย์ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 225 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 1.6) การรณรงค์โลกปลอดพิษ 1.7) ขยายผลโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน 2) การบริหารจัดการน้ำ 2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน	17,500 29,750 2,500 15,600 340,000 81,200 48,200 9,900,000 178,000 9,900,000 120,000 3,000,000

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2,785 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 17,769 ไร่	1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	17,500
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 758 ไร่	1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	267,750
1.5 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 1,307 ไร่	1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	22,500
	1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,600
	1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	340,000
	1.6) การรณรงค์โลกปลอดพิษ	81,200
	1.7) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	68,000
	1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	3,000
	1.9) ขยายผลโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน	48,200
	1.10) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	476,000
	2) การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	9,900,000
	2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	178,000
	2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ	9,900,000
	3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
	3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน	3,000,000
	3.3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1,629,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 225 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 2,785 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 17,769 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 758 ไร่ 1.5 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 1,307 ไร่ 1.6 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 581 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน/สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดลำพูน/กรมการปกครอง) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการ เกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมระบบ การเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 5. สนับสนุน วัคซีน ยารักษาโรคสัตว์ พร้อมคำปรึกษาจากสัตวแพทย์ (กรมปศุสัตว์)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 993 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานลำพูน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน แผน 5 ปี (พ.ศ. 2564-2568)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2564	2565	2566	2567	2568		2564	2565	2566	2567	2568		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชสวน	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	22,500	22,500	22,500	22,500	22,500	112,500	พต.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	4	4	4	4	4	20	15,600	15,600	15,600	15,600	15,600	78,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชสวน	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	1,700,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชสวน	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	40	40	40	40	40	200	68,000	68,000	68,000	68,000	68,000	340,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชสวน	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชสวน	1.8) ขยายผลโครงการ เกษตรกรรมยั่งยืน	กลุ่ม	4	-	-	-	-	4	48,200	-	-	-	-	48,200	พต. งปจังหวัด
เขตพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ ยืนต้น/พืชสวน	1.9 พัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	140	140	140	140	140	420	476,000	476,000	476,000	476,000	476,000	2,380,000	พต.
เขตนาข้าว	1.9 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	ไร่	1,000	700	500	500	500	3,200	350,000	245,000	175,000	175,000	175,000	1,120,000	พต.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	10	10	10	10	10	50	178,000	178,000	178,000	178,000	178,000	890,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
เขตพื้นที่เกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พต.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ														
เขตนาข้าว, เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืชสวน	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ไร่	300	300	300	300	300	1,500	1,629,000	1,629,000	1,629,000	1,629,000	1,629,000	8,145,000	พต.

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2561. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561)**. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2561. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลนครเจดีย์ ปี 2561**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **หมอดินอาสาตำบลนครเจดีย์ ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2561**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัย. 2560. **ภูมิอากาศจังหวัดลำพูน**.
- _____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน**. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์. 2559. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565)**. องค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

คັນสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ. 2561. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2561-2565. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน. 2562. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2562. ยุทธศาสตร์จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน. 2561. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2561-2564). ไฟล์ข้อมูล.

คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์. 2559. แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2565). องค์การบริหารส่วนตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. ไฟล์ข้อมูล.

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำการอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สืบสวนตรวจสอบที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติจรรยา และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีใช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิภาค ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก

ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไข ปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือกระทำใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาค่าในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

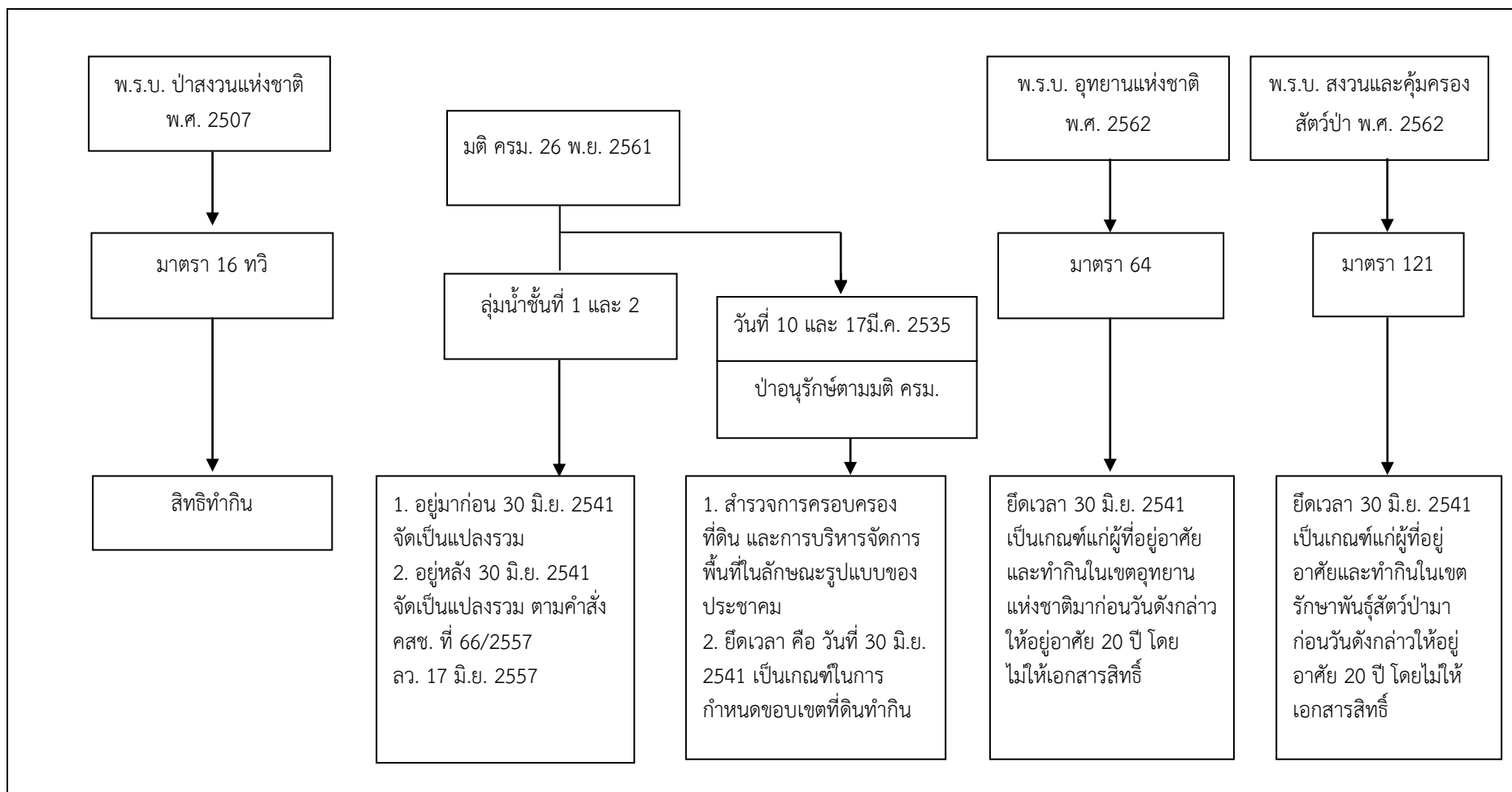
1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาคารอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล (คทช.)
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลง วันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ใน ลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบ แห่งชาติ ที่66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการชะล้าง พังทลาย <p>วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ไม้ ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดหาพันธุ์ไม้ และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถว ของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดย ราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มี การจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็นที่ ยอมรับร่วมกัน และเป็นการใช้สิทธิทำกินมีให้เอกสารสิทธิ แนวทางการจัดการพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการ ครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อ การอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของชุมชน โดย มีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการ</p>

	<p>สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับกับบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไข้ปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>- พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1. <u>กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</u></p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. <u>คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</u></p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. <u>คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</u></p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2

ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้พ่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจากไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทยในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ด หรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่า โรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลฟ์ เอเนอจี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูก

ไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระจินณรงค์ กระจินเทพา กระจินยักษ์ สนประดิพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาวศระหว่างประเทศ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำให้ชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง ความหลากหลายทางพันธุกรรม การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่อง กฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และการมีส่วนร่วม

ในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่อง ความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง การตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานกระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัย และจดบันทึกต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชน ไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วย ซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขาย ระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอดต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลี้ยงพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำ ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์ จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอดตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลี้ยงจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย ค่าจัดวัชพืช ป้องกันไฟ ระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ 1 รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4X5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ	รายได้ลำ	ผลผลิตหน่อ	รายได้
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี	(บาทต่อปี)	(บาทต่อปี)	(กก./ปี)	(บาทต่อไร่)
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์